



Proffil poblogaeth Bwletin ymchwil

Uned Ymchwil a Gwybodaeth Gorfforaethol

Rhif 09
Medi 2020



Cysylltwch â ni

Os oes gennych unrhyw awgrymiadau sut gallwn wella'r bwletin hwn, neu os hoffech gael rhagor o wybodaeth, cysylltwch â ni.

Uned Ymchwil a Gwybodaeth Gorfforaethol
Bodlondeb,
Conwy, LL32 8DU.
E-bost: uned.ymchwil@conwy.gov.uk

Ffôn: 01492 575291

Diweddariad nesaf – hydref 2021

Proffil poblogaeth ar gyfer Bwrdeistref Sirol Conwy – bwletin ymchwil blynyddol

Cynnwys

Cyflwyniad	2
Penawdau	3
Rhan 1: Poblogaeth presenol	5
Amcangyfrifon poblogaeth ddiweddaraf	5
Ardaloedd cymharol	6
Newid dros amser	6
Rhan 2: Poblogaeth y dyfodol	8
Amcanestyniadau poblogaeth sail-2014	8
Cyfyngiadau'r amcanestyniadau poblogaeth	9
Rhan 3: Cydrannau newid yn y boblogaeth	11
Genedigaethau a ffrwythlondeb	12
Marwolaethau a marwoldeb	13
Mudo	15
Rhan 4: Proffil oedran	18
Plant	19
Poblogaeth oedran gweithio (16-64)	20
Oedran 65 a throsodd	20
Yr henoed iawn	21
Pyramidau poblogaeth	22
Rhan 5: Poblogaeth ar gyfer ardaloedd bychain / taeniad daearyddol	25
Amllder poblogaeth	25
Newid poblogaeth	26
Strwythur poblogaeth	27
Rhan 6: Cymharu mesuriadau poblogaeth	30
Amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn	30
Cyfrifiad poblogaeth	31
Cofrestr meddyg teulu y Gwasanaeth Iechyd Genedlaethol	32
Cofrestr etholiadol	34
Ffynonellau gweinyddol – y cyfrifiad ysgol	35
Ffynonellau data	37
Atodiad 1.1 – amllder poblogaeth ar gyfer dosbarthau etholiadol (wardiau), 2019	i
Atodiad 1.2 – cyfanswm poblogaeth ar gyfer dosbarthau etholiadol (wardiau), 2009-19	ii
Atodiad 1.3a – strwythur poblogaeth ar gyfer dosbarthau etholiadol (wardiau), 2019	iii
Atodiad 1.3b – strwythur poblogaeth ar gyfer dosbarthau etholiadol (wardiau), 2019	iv
Atodiad 2.1 – amllder poblogaeth ar gyfer ardaloedd cynghorau cymuned, 2019	v
Atodiad 2.2 – cyfanswm poblogaeth ar gyfer ardaloedd cynghorau cymuned, 2009-19	vi
Atodiad 2.3a – strwythur poblogaeth ar gyfer ardaloedd cynghorau cymuned, 2019	vii
Atodiad 2.3b – strwythur poblogaeth ar gyfer ardaloedd cynghorau cymuned, 2019	viii
Atodiad 3.1 – cyfanswm poblogaeth ar gyfer is-ardaloedd strategol ac ardaloedd cymharol, 2009-2019	ix
Atodiad 3.2a – strwythur poblogaeth ar gyfer is-ardaloedd strategol ac ardaloedd cymharol, 2019	x
Atodiad 3.2b – strwythur poblogaeth ar gyfer is-ardaloedd strategol ac ardaloedd cymharol, 2019	xi

Cyflwyniad

Dyma'r bwletin diweddaraf mewn cyfres a fydd yn cael ei gyhoeddi yn flynyddol gan yr Uned Ymchwil a Gwybodaeth Gorfforaethol.

Mae'r bwletin yn edrych ar wybodaeth ddemograffig allweddol ar gyfer Bwrdeistref Sirol Conwy, gan gyflwyno'r data diweddaraf, cyd-destun hanesyddol a sylwebaeth ar yr hyn y mae'r data yn ei ddangos. Mae'n amlinellu rhai o brif ddarganfyddiadau amcangyfrifon canol blwyddyn 2019 ar gyfer poblogaeth a mudo ar gyfer Bwrdeistref Sirol Conwy, ac yn edrych ar amcanestyniadau poblogaeth 2018 a gafodd eu cynhyrchu gan Lywodraeth Cynulliad Cymru. Bydd ffynonellau data newydd yn cael eu hychwanegu at y proffil fel y byddant ar gael. Yn y bwletin hwn rydym wedi ychwanegu adran boblogaeth y dyfodol gydag amcanestyniadau Llywodraeth Cymru sail-2018, sydd newydd eu rhyddhau.

Mae atodiadau sy'n dangos poblogaeth fesul ward (rhanbarth etholiadol) a chyngor cymuned ar gael ar ddiwedd y bwletin hwn.

Mae'r rhan fwyaf o ffigyrau yn y tablau wedi'u talgrynnu i'r 100 neu 50 agosaf. Efallai na fydd niferoedd yn gwneud cyfanswm oherwydd y talgrynnu.

Mae'r data yn y bwletin hwn am y cyfnod cyn dechrau pandemig Covid19 ac felly nid yw'n ystyried ei effaith. Ni fydd data ar gyfer 2020 ar gael tan ganol 2021 ar y cynharaf.

Penawdau

- Amcangyfrifir mai maint poblogaeth preswylwyr Bwrdeistref Sirol Conwy ar 30 Mehefin 2019 oedd 117,200 o bobl. Rhwng canol 2018 a chanol 2019 arhosodd cyfanswm y bobl sy'n byw ym Mwrdeistref Sirol tua'r un peth.
- Ers 2009 mae poblogaeth Bwrdeistref Sirol Conwy wedi cynyddu 2,600, sy'n 2.3% – cyfartaledd o 0.23% y flwyddyn, er nad yw cyfraddau newid wedi bod yn gyfartal dros y cyfnod. Yn yr un cyfnod tyfodd poblogaeth Cymru 3.8% a thyfodd poblogaeth y Deyrnas Unedig 7.3%.
- Rhwng canol 2018 a chanol 2019 roedd y newid mewn poblogaeth ym Mwrdeistref Sirol Conwy o ganlyniad i:
 - newid naturiol negyddol o -550 o bobl (1,000 o enedigaethau a 1,550 o farwolaethau);
 - cynnydd mudo net o 600 o bobl (daeth tua 5,100 o bobl i Fwrdeistref Sirol Conwy i fyw a gadawodd tua 4,500 o bobl).
- Mae cyfraddau ffrwythlondeb a chyfraddau marwolaeth yn syrthio, yn cyffredinol.
- Ond, heb fudo, byddai poblogaeth Bwrdeistref Sirol Conwy yn lleihau oherwydd mae mwy o farwolaethau na genedigaethau yn yr ardal bob blwyddyn.
- Dros gyfnod o ddeng mlynedd, mae cyfartaledd mudo allanol net o tua -300 yn y grŵp oedran 15-29 oed bob blwyddyn.
- Mae cyfartaledd mudo mewnol net o tua +350 yn y grŵp oedran 50-64 bob blwyddyn.
- Oed canolrifol poblogaeth Bwrdeistref Sirol Conwy yw 49.9 oed (Cymru = 42.5; y DU = 40.3). Mae'r oed canolrifol wedi cynyddu o 46.1 i 49.9 mlwydd oed yn y degawd diwethaf.
- Mae 27.9% Bwrdeistref Sirol Conwy o'r boblogaeth sy'n 65 oed a hŷn yn cymharu â 21.0% yng Nghymru gyfan a 18.5% ledled y DU.
- Erbyn 2039 rhagwelir
 - os yw'r duedd yr amcanestyniad canolog yn parhau, y bydd gan Fwrdeistref Sirol Conwy boblogaeth o 122,750 – cynnydd o 5,550 (4.7%) o lefelau amcangyfrif canol blwyddyn 2019.
 - os yw'r duedd amrywiolyn twf is yn parhau, y bydd gan Fwrdeistref Sirol Conwy boblogaeth o 117,900 – cynnydd o 700 (0.6%).
 - os yw'r duedd amrywiolyn twf uwch yn parhau, y bydd gan Fwrdeistref Sirol Conwy boblogaeth o 126,350 – cynnydd o 9,150 (7.8%).
 - daw cynnydd net yn y boblogaeth o fudo mewnol, oherwydd byddai newid naturiol yn unig (genedigaethau a marwolaethau) yn arwain at leihad yn y cyfanswm.
 - bydd twf poblogaeth yn y grŵp oedran 65+ oed. Bydd nifer y bobl o oedran gwaith a'r boblogaeth dan 16 oed yn lleihau.
- Mae dwysedd poblogaeth yn isel, 1.0 unigolyn yr hectar ledled y Fwrdeistref Sirol, ond mae'n cynyddu i 30 unigolyn yr hectar mewn rhai ardaloedd trefol ar yr arfordir.
- Mae'r crynadau mwyaf o bobl 65 oed a hŷn yn y setliadau arfordirol sef Abergele, Tywyn, Llandrillo-yn-Rhos, Llandudno (wardiau Craig-y-Don, Gogarth a Phenrhyn),

Deganwy a Dwygyfylchi. Rhanbarth etholiadol Craig-y-Don sydd â'r gyfran uchaf o bobl 65 oed a hŷn yn ei phoblogaeth (39.4%).

- Mae'r proffil oedran ieuengaf o bell ffordd yn y Fwrdeistref Sirol yn rhanbarth etholiadol/ardal cyngor cymuned Llysfaen, gyda dim ond 14.3% o'r boblogaeth yn 65+ oed, a 23.3% dan 16 oed.

Rhan 1: Poblogaeth presenol

Amcangyfrifon poblogaeth ddiweddaraf

Amcangyfrifir mai maint poblogaeth preswylwyr Bwrdeistref Sirol Conwy ar 30 Mehefin 2019 oedd 117,200 o bobl.

Y gymhareb gwrywod:benywod ar gyfer Bwrdeistref Sirol Conwy yw 100:105. Cymhareb Cymru yw 100:103 (Cyfradd y DU yw 100:103 hefyd). Mae hyn yn golygu bod gennym gyfran uwch o ferched yn ein poblogaeth na'r cyfartaledd cenedlaethol.

Tabl 1.1: poblogaeth ar gyfer Bwrdeistref Sirol Conwy, 2019

Ffynhonnell: amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn, Swyddfa Ystadegau Gwladol (ONS)

	Gwrywod	Benywod	Personau
Pob oedran	57,150	60,050	117,200
0-4	2,800	2,550	5,350
5-9	3,150	3,050	6,250
10-14	3,200	3,000	6,200
15-19	2,950	2,700	5,650
20-24	2,700	2,350	5,050
25-29	2,950	2,800	5,750
30-34	2,900	2,900	5,800
35-39	2,900	3,050	5,950
40-44	2,750	2,800	5,550
45-49	3,500	3,750	7,250
50-54	4,100	4,500	8,650
55-59	4,300	4,600	8,950
60-64	3,950	4,250	8,200
65-69	3,900	4,350	8,300
70-74	4,250	4,400	8,650
75-79	3,000	3,200	6,200
80-84	2,000	2,600	4,600
85-89	1,250	1,800	3,050
90+	650	1,350	2,000
0-15	9,800	9,200	19,000
16-64	32,350	33,150	65,500
65+	15,000	17,750	32,750
85+	1,850	3,150	5,050

Ardaloedd cymharol

Mae preswylwyr y Fwrdeistref Sirol cymaint â 3.7% o boblogaeth Cymru, a 0.2% o boblogaeth y Deyrnas Unedig.

Mae gennym gyfran uwch o unigolion 65+ oed yn y boblogaeth nag unrhyw un o'n awdurdodau cyfagos, sef 27.9% o'r boblogaeth, a chyfradd llawer uwch na chyfartaledd y DU, sef 18.5%. Gellir dod o hyd i gyfrannau'r un mor uchel o boblogaeth oed pensiwn mewn ardaloedd y gwyddir sy'n lleoliadau ymddeol, fel arfordir de orllewin Lloegr.

Mae'r gyfran uchel o henoed yn ein poblogaeth hefyd yn arwain at y ffaith bod cyfrannau plant (0-15 oed) a phreswylwyr oedran gwaith (16-65 oed) yn sylweddol is na chyfartaledd Cymru a'r DU.

Tabl 1.2: poblogaeth ar gyfer ardaloedd cymharol, 2019

Ffynhonnell: amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn, ONS

	Cyfanswm poblogaeth	Gwrywod	Benywod	0-15 oed	16-64 oed	Oed 65+
BS Conwy	117,200	48.8%	51.2%	16.2%	55.9%	27.9%
Ynys Môn	70,050	49.3%	50.7%	17.2%	56.6%	26.2%
Gwynedd	124,550	49.6%	50.4%	16.7%	60.5%	22.8%
Sir Dinbych	95,700	49.3%	50.7%	18.1%	57.6%	24.3%
Sir Fflint	156,100	49.3%	50.7%	18.5%	60.3%	21.2%
Wrecsam	135,950	50.3%	49.7%	19.2%	60.6%	20.2%
Cymru	3,152,900	49.3%	50.7%	17.9%	61.1%	21.0%
Prydain fawr	64,903,150	49.4%	50.6%	19.0%	62.5%	18.6%
Y Deyrnas Unedig	66,796,800	49.4%	50.6%	19.0%	62.5%	18.5%

Newid dros amser

Rhwng canol 2018 a chanol 2019 arhosodd cyfanswm y bobl sy'n byw ym Mwrdeistref Sirol tua'r un peth. Fel arfer mae boblogaeth y Bwrdeistref Sirol yn cynyddu ychydig flwyddyn ar ôl blwyddyn.

Ers 2009 mae poblogaeth Bwrdeistref Sirol Conwy wedi cynyddu 2,600, sy'n 2.3% – cyfartaledd o 0.23% y flwyddyn, er nad yw cyfraddau newid wedi bod yn gyfartal dros y cyfnod. Yn yr un cyfnod tyfodd poblogaeth Cymru 3.8% a thyfodd poblogaeth y Deyrnas Unedig 7.3%.

Mae rhagor o wybodaeth am newid dros amser (gan gynnwys pyramidiau poblogaeth) yn adran 4 y bwletin hwn.

Tabl 1.3: amcangyfrifon poblogaeth 1981-2019

Ffynonellau: amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn, ONS; Cyfrifiad poblogaeth, ONS

	BS Conwy	Cymru	Prydain Fawr	DU
1981	98,950	2,813,500	54,814,500	56,357,450
1986	101,400	2,810,950	55,110,350	56,683,850
Cyfrifiad 1991*	106,300	2,835,050	54,888,850	-
1991	107,950	2,873,000	55,831,350	57,438,650
1996	107,900	2,891,300	56,502,600	58,164,350
Cyfrifiad 2001*	109,600	2,903,100	57,103,900	58,789,200
2001	109,650	2,910,250	57,424,200	59,113,000
2006	113,000	2,985,650	59,083,950	60,827,050
Cyfrifiad 2011*	115,250	3,063,450	61,371,300	63,182,100
2011	115,350	3,063,750	61,470,850	63,285,150
2012	115,550	3,074,050	61,881,400	63,705,050
2013	115,900	3,082,400	62,275,950	64,105,650
2014	116,400	3,092,050	62,756,250	64,596,750
2015	116,450	3,099,100	63,258,400	65,110,050
2016	116,800	3,113,150	63,785,900	65,648,050
2017	116,850	3,125,150	64,169,400	66,040,250
2018	117,200	3,138,650	64,553,900	66,435,550
2019	117,200	3,152,900	64,903,150	66,796,800
Newid 2009-2019	2.3%	3.8%	7.3%	7.3%
Newid 2018-2019	0.0%	0.5%	0.5%	0.5%

* Gwnaethpwyd y cyfrifiad poblogaeth ar 21 Ebrill 1991, 29 Ebrill 2001 a 27 Mawrth 2011, ac felly ni fydd niferoedd yn cyd-fynd yn union ag amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn 1991, 2001 a 2011, oedd ar gyfer Mehefin 30.

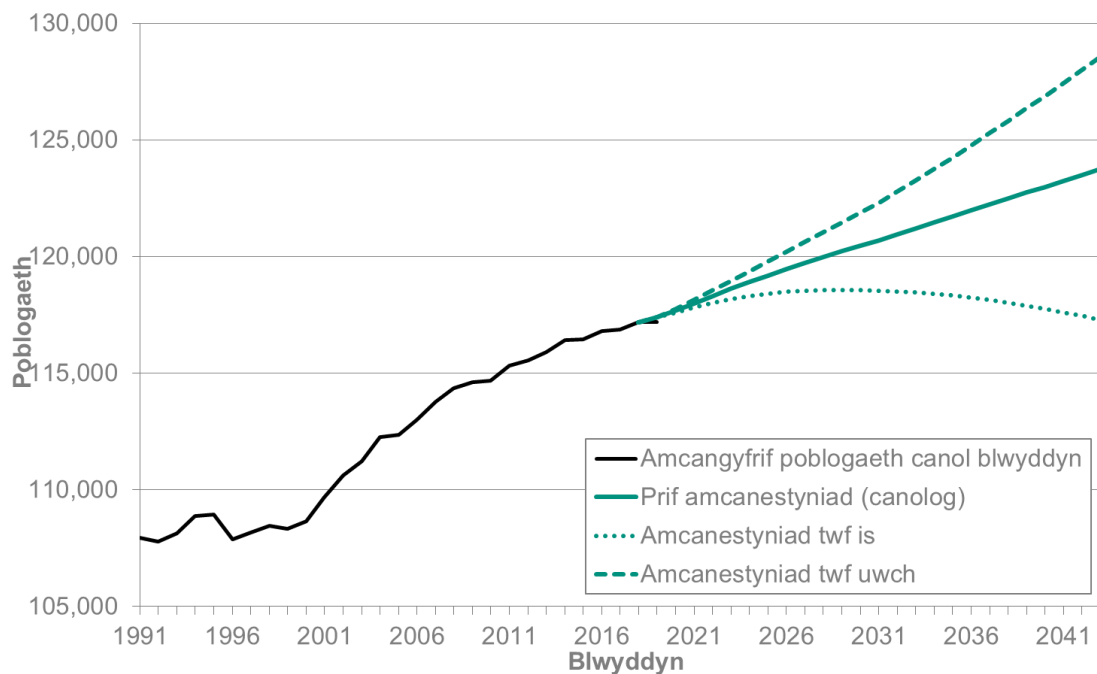
Rhan 2: Poblogaeth y dyfodol

Mae amcanestyniadau poblogaeth yn edrych ar dueddiadau poblogaeth y gorffennol a'r presennol ac yn ceisio rhagweld sut fydd y boblogaeth yn edrych yn y dyfodol os bydd y tueddiadau hyn yn parhau. Yn 2020 cynhyrchodd Cyfarwyddiaeth Ystadegol Llywodraeth Cymru set o amcanestyniadau yn seiliedig ar nodweddion y boblogaeth ar lefel awdurdod unedol yn 2018.

Amcanestyniadau poblogaeth sail-2018

Siart 2.1: amcangyfrifon ac amcanestyniadau poblogaeth ar gyfer Bwrdeistref Sirol Conwy, 1991-2043

Ffynonellau: amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn, ONS; amcanestyniadau poblogaeth is-genedlaethol, sail-2018, Llywodraeth Cymru



Mae Llywodraeth Cymru wedi cynhyrchu nifer o amcanestyniadau amrywiol, yn seiliedig ar ragdybiaethau gwahanol o nodweddion twf poblogaeth yn y dyfodol. Mae'r prif amcanestyniad (canolog) yn seiliedig ar duedd mudo 5 mlynedd, ac yn cael ei ddefnyddio i gyfrifo poblogaeth yn y cyfrifau asesu gwariant safonol sy'n pennu dyraniadau cyllideb Llywodraeth Cymru ar gyfer awdurdodau lleol yng Nghymru, a gytunir arnynt pob 3 blynedd. Mae dau amcanestyniad arall, neu 'amrywiolion', hefyd ar gael ochr yn ochr â'r prif amcanestyniad¹. Maent yn seiliedig ar senarios eraill yn y dyfodol o ffrwythlondeb, marwolaethau a mudo o'u cymharu â'r prif amcanestyniad. Mae'r amrywiolion yn cynnwys amrywiolyn 'poblogaeth isel'², ac amrywiolyn 'poblogaeth uchel'³. Mae amcanestyniadau ar gyfer Y DU yn defnyddio'r duedd mudo 5 mlynedd.

¹ Mae'r rhain yn mynegi'r ansicrwydd ynghylch amcanestyniadau, ond nid ydynt yn cynrychioli uchafswm neu isafswm o dueddiadau demograffig yn y dyfodol.

² Seiliedig ar ragdybiaethau ffrwythlondeb, marwolaethau a mudo isel.

³ Seiliedig ar ragdybiaethau ffrwythlondeb, disgwyliad oes a mudo uchel.

Mae'r prif amcanestyniadau a'r amrywiolyn twf uwch yn gweld poblogaeth BS Conwy yn tyfu bob blwyddyn tan ddiwedd cyfnod yr amcanestyniad (2043). Mae'r amrywiolyn twf is yn dangos poblogaeth Conwy yn cynyddu yn raddol bob blwyddyn nes 2029, wedi hynny bydd cyfanswm y boblogaeth yn gostwng.

Erbyn 2039 rhagwelir:

- os yw'r duedd twf canolog yn parhau, y bydd gan Fwrdeistref Sirol Conwy boblogaeth o 122,750 – cynnydd o 5,550 (4.7%) o lefelau amcangyfrif canol blwyddyn 2019. Rhagwelir y bydd Bwrdeistref Sirol Conwy yn 3.6% o boblogaeth Cymru ac ychydig dan 0.2% o boblogaeth y DU, sy'n debyg i'r ffigyrau bresennol. Rhagwelir y bydd y boblogaeth yn tyfu 3.6% yng Nghymru gyfan dros yr un cyfnod, a 7.3% ar draws y DU.
- os yw'r duedd amrywiolyn twf is yn parhau, y bydd gan Fwrdeistref Sirol Conwy boblogaeth o 117,900 – cynnydd o 700 (0.6%).
- os yw'r duedd amrywiolyn twf uwch yn parhau, y bydd gan Fwrdeistref Sirol Conwy boblogaeth o 126,350 – cynnydd o 9,150 (7.8%).

Tabl 2.1: amcanestyniadau poblogaeth 2019-2039

Ffynonellau: amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn, ONS; amcanestyniadau poblogaeth is-genedlaethol, sail-2018, Llywodraeth Cymru; amcanestyniadau poblogaeth cenedlaethol, sail-2018, ONS

	BS Conwy prif amcanestyniad	BS Conwy twf is	BS Conwy twf uwch	Cymru prif amcanestyniad	DU prif amcanestyniad
2019 (amcangyfrif canol blwyddyn)	117,200	117,200	117,200	3,152,900	66,796,800
2024	118,900	118,300	119,400	3,185,850	68,413,850
2029	120,250	118,550	121,450	3,222,650	69,624,050
2034	121,450	118,400	123,750	3,254,600	70,667,700
2039	122,750	117,900	126,350	3,284,300	71,641,700
Newid 2019-2039	4.7%	0.6%	7.8%	4.2%	7.3%
Newid blynyddol cyfartaledd	0.2%	0.0%	0.4%	0.2%	0.4%

Cyfyngiadau'r amcanestyniadau poblogaeth

Tabl 2.2: cymharu amcanestyniadau poblogaeth ac amcangyfrifon poblogaeth

Ffynonellau: amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn, ONS; amcanestyniadau poblogaeth is-genedlaethol, sail-2018, Llywodraeth Cymru; amcanestyniadau poblogaeth cenedlaethol, sail-2018, ONS

	BS Conwy prif amcanestyniad	BS Conwy twf is	BS Conwy twf uwch	Cymru prif amcanestyniad	DU prif amcanestyniad
Amcangyfrif poblogaeth 2019	117,200	117,200	117,200	3,152,900	66,796,800
Amcanestyniad poblogaeth am 2019	117,400	117,400	117,400	3,146,150	66,832,800
Gwahaniaeth	200	200	200	-6,700	36,000
% gwahaniaeth	0.2%	0.2%	0.2%	-0.2%	0.1%

Dim ond un dyfodol posibl yw'r amcanestyniadau. Maent yn seiliedig ar dueddiadau'r gorffennol – mae amcanestyniadau yn ystyried yr hyn a ddigwyddodd yn y gorffennol yn unig ac yn gweld beth fydd yn digwydd os bydd y tueddiadau hynny yn parhau. Os yw'r cyfnod lle mesurwyd y duedd yn anrheolaidd, efallai na fydd yn rhoi'r darlun llawn (gweler 'Mudo' yn adran 3 isod).

Felly gall amcanestyniadau 'ddyddio' yn gymharol gyflym. Cynhyrchwyd y set ddiwethaf o amcanestyniadau ar gyfer 2018, ac ni fydd y set nesaf o amcanestyniadau poblogaeth swyddogol (a fydd yn ôl pob tebyg yn defnyddio data 2021) yn cael eu cyhoeddi cyn 2023. Ond, mae amcanestyniadau poblogaeth yn cael eu cynhyrchu bob blwyddyn. Er bod amcanestyniadau ac amcangyfrifon poblogaeth yn 'cyd-fynd' a'i gilydd yn 2018, erbyn cynhyrchu amcangyfrifon 2019 roedd mân amrywiaeth rhwng yr amcanestyniadau poblogaeth ac amcangyfrif yr ONS o'r cyfrif.

Nid yw elfennau polisi yn cael eu cynnwys yn y amcanestyniadau, hyd yn oed os gwyddir am y rhain yn barod.

Nid yw amcanestyniadau yn wirionedd eithaf – gall nifer o ffactorau na allwn eu rheoli neu nad ydym yn gwybod amdanynt effeithio ar ddeinamig y boblogaeth: Ni allwn fod wedi rhagweld y pandemig byd eang diweddar a mudo gan weithwyr Dwyrain Ewrop yn dilyn cytundeb yr UE, er enghraifft, ond mae'r ddau wedi cael effaith ar lif y boblogaeth. Gallwn hyd yn oed ddylanwadu ar y dyfodol trwy ein penderfyniadau ein hunain. Bydd rhoi cymeradwyaeth ar gyfer datblygu tir cyflogaeth yn gallu denu gweithwyr a'u teuluoedd i'r ardal, er enghraifft.

Mae rhagor o wybodaeth am strwythur oedran poblogaeth y dyfodol yn adran 4 y bwletin hwn.

Rhan 3: Cydrannau newid yn y boblogaeth

Rhwng canol 2018 a chanol 2019 roedd y newid mewn poblogaeth ym Mwrdeistref Sirol Conwy o ganlyniad i:

- newid naturiol negyddol o -550 o bobl (1,000 o enedigaethau a 1,550 o farwolaethau);
- cynnydd mudo net o 600 o bobl (daeth tua 5,100 o bobl i Fwrdeistref Sirol Conwy i fyw a gadawodd tua 4,500 o bobl).

Siart 3.1: cydrannau newid yn y boblogaeth, 1999/2000 i 2018/19

Ffynhonnell: cydrannau newid yn y boblogaeth, Population Estimates Unit, ONS



Nid yw poblogaeth y Fwrdeistref Sirol yn disodli ei hun yn naturiol. Gyda marwolaethau dros gyfnod o ddeng mlynedd yn gyfartaledd o 1,500 y flwyddyn a genedigaethau cyn lleied â 1,100 byddai poblogaeth BS Conwy yn lleihau tua 400 unigolyn y flwyddyn os na fyddai mudo mewnol i'r ardal.

Mae nifer y genedigaethau a'r marwolaethau yn gymharol sefydlog bob blwyddyn. Mae mudo yn gyfran newid poblogaeth mwy cyfnewidiol sy'n anodd ei fesur, ac anoddach fyth i'w ragfynegi.

Tabl 3.1: cydrannau newid yn y boblogaeth

Ffynhonnell: cydrannau newid yn y boblogaeth, Population Estimates Unit, ONS

	Canol 2018 i ganol 2019	Canol 2009 i ganol 2019
Poblogaeth ar ddechrau'r cyfnod (A)	117,200	114,600
Ychwanegu genedigaethau	1,000	11,000
Tynnu marwolaethau	1,550	15,100
Newid naturiol (a)	-550	-4,100
Ychwanegu mudo mewnol	5,100	50,600
Tynnu mudo allanol	4,500	44,700
Mudo net (b)	600	5,900
Newidiadau eraill (c)*	0	800
Cyfanswm newid (B) (a + b + c)	0	2,600
Poblogaeth ar ddiwedd y cyfnod (A+B)	117,200	117,200

* mae newidiadau eraill yn cynnwys addasiadau ar gyfer newidiadau na ellir eu priodoli rhwng y Cyfrifiadau

Mae ffigyrau wedi eu talgrynnu i'r 50 agosaf. Efallai na fydd niferoedd yn gwneud cyfanswm oherwydd talgrynnu.

Genedigaethau a ffrwythlondeb

Yn 2019 ganwyd 1,000 o fabanod i breswylwyr Bwrdeistref Sirol Conwy, sydd tua'r un peth ag yn 2018.

Tabl 3.2: genedigaethau a ffrwythlondeb, 2019

Ffynhonnell: vital statistics table VS1, ONS

	BS Conwy	Cymru	Cymru a Lloegr
Cyf. genedigaethau byw	1,000	29,700	640,350
Cymhareb G:B (2018)	1.06	1.05	1.06
Cyfradd enedigaeth amrwyd	8.6	9.4	10.8
GFR	61.0	53.3	57.5
TFR	1.83	1.54	1.65

Nodwch: dyma'r data ar gyfer blwyddyn galendr 2019 ac nid yw'n cymharu yn uniongyrchol â'r data yn nhabl 3.1, sydd ar gyfer canol blwyddyn i ganol blwyddyn 2018/19

Diffiniadau

Cyfradd enedigaeth amrwyd = y 1000 preswylwyr.

Mae'r cyfradd ffrwythlondeb gyffredinol (GFR – general fertility rate) yn nodi nifer y genedigaethau byw i bob 1,000 o fenywod 15-44 oed. Cyfrifwyd y GFR gan ddefnyddio amcangyfrif poblogaeth canol blwyddyn 2016.

Cyfartaledd y gyfradd ffrwythlondeb (TFR – total fertility rate) yw nifer cyfartalog y plant a fyddai'n cael eu geni i bob menyw os byddai menywod yn profi'r cyfraddau ffrwythlondeb penodol i'w hoedran yn y flwyddyn dan sylw drwy gydol eu cyfnod planta.

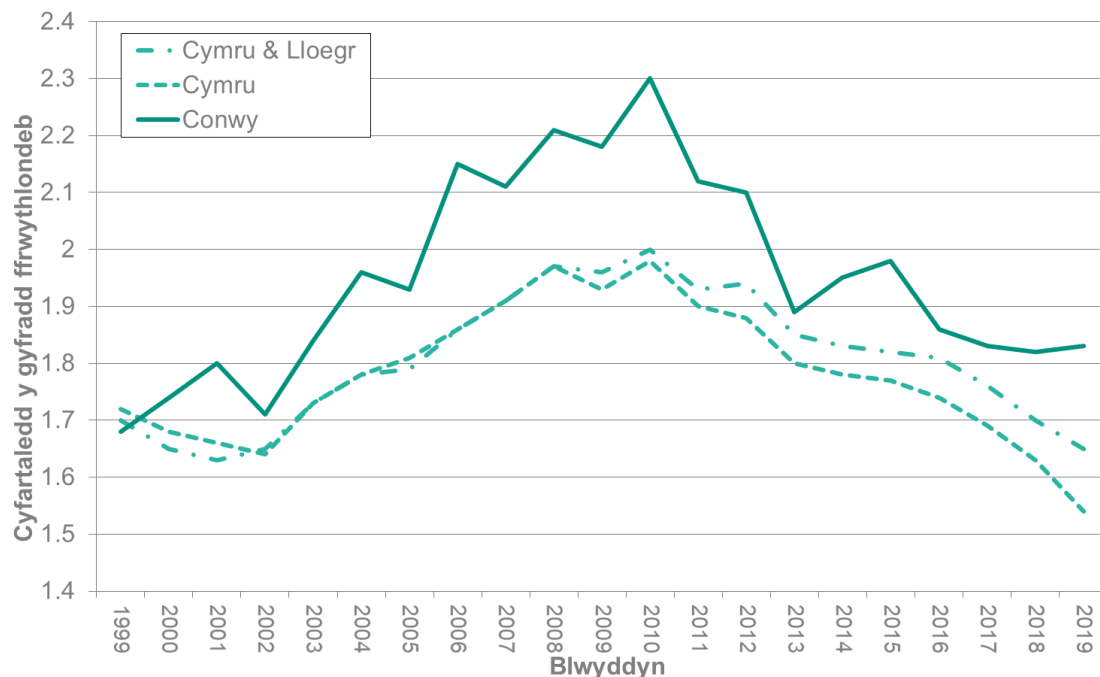
Ar ôl cyfnod hir o leihau, mae lefelau ffrwythlondeb yn Lloegr a Chymru wedi dechrau cynyddu yn y 2000au cynnar. Fodd bynnag, yn y 2010au maent wedi dechrau gostwng eto ac mae'n bosibl bod y cyfnod o gynnydd wedi ei achosi gan newid diwylliannol gyda chenhedlaeth o ferched yn dewis peidio â chael plant tan eu 20au hwyr/30au cynnar.

Mae lefelau ffrwythlondeb BS Conwy wedi dilyn yn fras y tueddiad hwn, ac amcangyfrifir gyda'r patrwm ffrwythlondeb presennol y bydd y ddynes "arferol" yn cael 1.83 o blant yn ei bywyd. Mae hyn yn uwch na chyfartaleddau Cymru a Chymru & Lloegr, ond yn llawer is na'r lefel y bydd poblogaeth yn disodli ei hun yn naturiol (2.07 TFR).

Er gwaethaf cyfraddau ffrwythlondeb uwch ymysg merched o oedran beichiogi, mae'r gyfradd genedigaethau amrwd (cyfradd genedigaethau i'w cymharu â chyfanswm y boblogaeth) ym Mwrdeistref Sirol Conwy yn llawer is na'r cyfartaleddau cenedlaethol, o ganlyniad i'r strwythur oedran hŷn cyffredinol o fewn y Fwrdeistref Sirol.

Siart 3.2: cyfraddau ffrwythlondeb, 1999-2019

Ffynonellau: vital statistics table VS1, ONS



Marwolaethau a marwoldeb

Bu farw 1,550 o breswylwyr Bwrdeistref Sirol Conwy yn 2019. Roedd hun tua 100 o farwolaethau yn llai nag yn 2018.

Mae cyfradd marwolaeth cyffredinol Bwrdeistref Sirol Conwy wedi tyfi yn ystod y flwyddyn ddiwethaf a'r gymhariaeth 10 mlynedd oedd 13.4 marwolaeth am bob 1,000 o'r boblogaeth yn 2019 o'i gymharu â 13.2 o farwolaethau am bob 1,000 o'r boblogaeth yn 2009. Mae'r gyfradd yn uchel o'i gymharu â chyfartaledd Cymru, a Chymru a Lloegr. Mae hyn oherwydd strwythur oedran hŷn ein poblogaeth.

Tabl 3.3: marwoldeb 2019

Ffynhonnell: vital statistics table VS1, ONS

	BS Conwy	Cymru	Cymru a Lloegr
Marwolaethau	1,550	33,200	530,800
Gwrywod	750	16,600	265,300
Benywod	800	16,600	265,500
SMR	95	108	100
Cyfradd farwoldeb amrwyd	13.4	10.5	8.9

Nodwch: mae'r data ar gyfer blwyddyn galendr 2019 ac nid yw'n cymharu yn uniongyrchol â'r data yn nhabl 3.1 sydd ar gyfer canol blwyddyn i ganol blwyddyn 2018/19.

Diffiniadau

Cyfradd farwoldeb amrwyd = per 1,000 preswylwyr.

Cyfradd marwolaethau safonedig (SMR – standardised mortality rate) yw y nifer o farwolaethau y sylwyd arnynt fel % o'r marwolaethau disgwylidig (disgwylidig = nifer a fyddai'n digwydd pe bai poblogaeth yr ardal yn cadw at y cyfraddau marwolaethau oedran/rhyw yng Nghymru a Lloegr). Mae SMR uwch na 100 yn dangos cyfradd uwch na chyfartaledd Cymru a Lloegr ac mae SMR is na 100 yn dangos cyfradd marwolaeth is na chyfartaledd Cymru a Lloegr.

Mae'r gymhareb marwoldeb safonol, sy'n ystyried y strwythurau oed gwahanol mewn gwahanol ardaloedd yn dangos bod cyfradd marwolaeth y Fwrdeistref Sirol yn isel o'i gymharu â chyfartaledd Cymru.

Tabl 3.4: disgwyliad oes

Ffynhonnell: period life expectancy tables, ONS

	BS Conwy		Cymru		Y Deyrnas Unedig	
	2006-2008	2016-2018	2006-2008	2016-2018	2006-2008	2016-2018
Gwyrw - adeg geni	77.0	78.8	76.9	78.3	77.4	79.3
Gwyrw - yn 65 oed	17.5	19.1	17.0	18.2	17.4	18.7
Benyw - adeg geni	81.5	82.8	81.2	82.3	81.6	82.9
Benyw - yn 65 oed	20.5	21.6	19.8	20.6	20.0	21.0
Gwahaniaeth rhwng gwryw a benyw adeg - adeg geni	4.5	4.1	4.3	4.0	4.2	3.6
Gwahaniaeth rhwng gwryw a benyw adeg - yn 65 oed	3.0	2.5	2.7	2.4	2.6	2.3

Nodwch: disgwyliad oes adeg geni yw'r oedran bywyd disgwylidig ar gyfer babanod sy'n cael eu geni yn y cyfnod hwnnw a disgwyliad oes 65 oed yw'r blynyddoed bywyd ychwanegol y gall rhywun 65 oed ddisgwyl eu cael.

Er bod disgwyliad oes adeg geni yn debyg i ffigyrau y DU ar gyfer gwrywod a benywod, erbyn y bydd preswylwyr Bwrdeistref Sirol Conwy yn 65 oed mae eu

disgwyliad oes yn uwch na chyfartaledd y DU, a chryn dipyn yn uwch na chyfartaledd Cymru gyfan. Mae'r gwelliant hwn erbyn 65 oed i'w weld yn amlwg ar gyfer gwrywod, y mae eu disgwyliad oes yn 65 oed, 2.5 mlynedd yn unig yn llai na disgwyliad oes benywod (adeg geni roedd y bwlch rhwng gwrywod a benywod yn 4.1 blynedd).

Dros amser, mae disgwyliad oes yn gwella ar gyfer pob grŵp, er bod cyfradd y gwelliant wedi arafu'n sylweddol yn ystod yr ychydig flynyddoedd diwethaf.

Mudo

Mudo yw'r newid poblogaeth sy'n cael yr effaith fwyaf yn y Fwrdeistref Sirol. Heb gynnydd net o fudo mewnol, ni fyddai'r boblogaeth yn disodli ei hun yn naturiol a byddai nifer y bobl sydd yn byw yn yr ardal yn lleihau bob blwyddyn, oherwydd bod tua 400 yn fwy o farwolaethau na genedigaethau yn yr ardal bob blwyddyn. Ond, mae lefelau mudo yn amrywio flwyddyn ar ôl blwyddyn, ac maent yn anodd eu mesur ac yn anodd eu rhagweld.

Rhwng canol 2018 a chanol 2019 profodd Bwrdeistref Sirol Conwy gynnydd mudo net o 600 o bobl (daeth tua 5,100 i Fwrdeistref Sirol Conwy i fyw a gadawodd tua 4,500 o bobl). Roedd mudo net tua 250 o bobl yn llai nag yn y flwyddyn flaenorol.

Dros y 10 mlynedd diwethaf bu mudo net blynyddol ar gyfartaledd tua 600 o bobl i mewn i Fwrdeistref Sirol Conwy bob blwyddyn. Ond, mae mudo yn gydran newid poblogaeth gyfnewidiol ac mae wedi amrywio rhwng ffigwr net o -50 a +1,550 o unigolion dros y 20 mlynedd diwethaf. Gall hyn fod yn broblem wrth ddefnyddio mudo i helpu i ragweld newid poblogaeth yn y dyfodol. Bydd dewis setiau gwahanol o flynyddoedd i roi tuedd yn y gorfennol yn cynhyrchu canlyniadau gwahanol iawn, fel y gwelir yn y tabl isod.

Tabl 3.5: cynnydd mudo net ar gyfartaledd ar gyfer Bwrdeistref Sirol Conwy dros gyfnodau o bum mlynedd

Ffynhonnell: Cydrannau newid poblogaeth ONS ar gyfer amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn

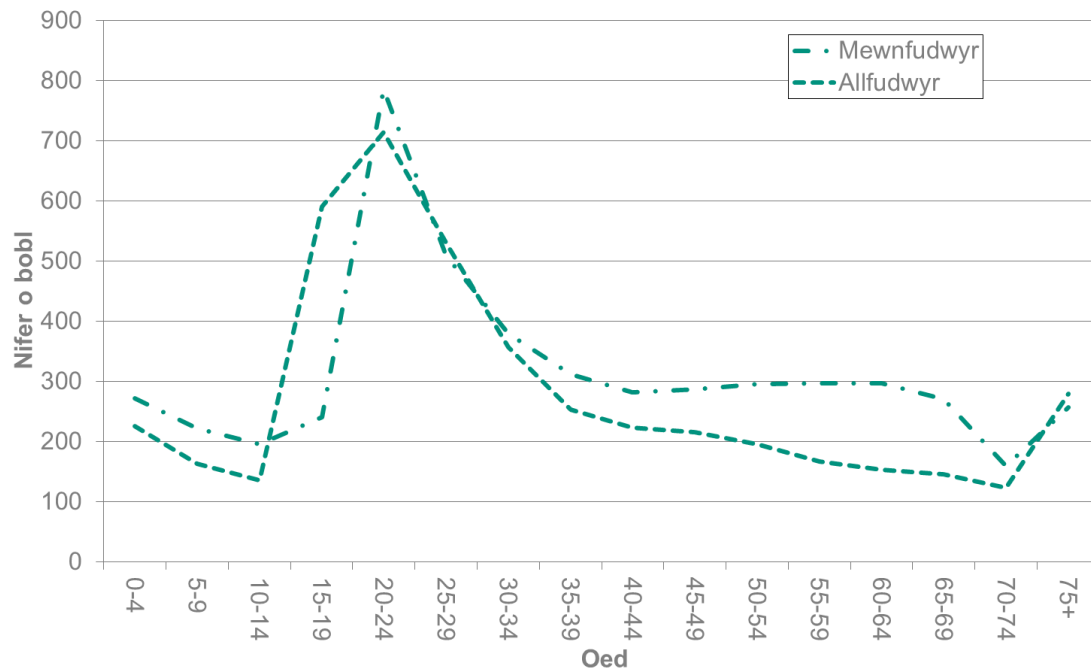
	Mudo net blynyddol ar gyfartaledd
Canol 2014-canol 2019 – cyfartaledd blynyddol (mwyaf diweddar)	630
Canol 2007-canol 2012 – cyfartaledd blynyddol (isaf)	400
Canol 1999-canol 2004 – cyfartaledd blynyddol (uchaf)	1,150

I gael gwared ag ychydig o'r amrywiaeth, wrth edrych ar strwythur oedran y mudwyr rydym wedi defnyddio cyfartaledd 10 mlynedd. Mae oed cymharol y strwythur mudwyr yn llawer mwy sefydlog na chyfanswm cyfrif i mewn neu allan, felly mae'r cyfartaledd deng mlynedd yn rhoi awgrym da o'r patrwm mudo.

Mae'r rhan fwyaf o grwpiau oedran yn gweld cynnydd net mewn poblogaeth oherwydd bod mwy o fudo mewnol na mudo allanol. Ond, mae cynnydd mawr mewn mudo allanol yn y grwpiau oedran 15-29. Does dim sefydliad addysg uwch ym Mwrdeistref Sirol Conwy, felly mae'r rhan fwyaf o bobl sydd eisiau mynd i'r brifysgol neu addysg uwch yn 18 oed yn gorfod gadael yr ardal. Hwn hefyd yw'r grŵp oedran sydd fwyaf tebygol o ddatblygu yn economaidd ac yn gymdeithasol, am geisio gwaith a chyfleoedd cymdeithasol eraill y tu allan i'r ardal. Mae'r grŵp oedran hwn wedi datblygu yn gynyddol yn y blynyddoedd diwethaf ac mae eu maint ac effaith eu mudo allanol hefyd wedi tyfu. Fel cyfartaledd 10 mlynedd, mae'r oedran 15-29 yn 41% o fudwyr allanol.

Siart 3.3: proffil oed mudwyr ar gyfartaledd ym Mwrdeistref Sirol Conwy, 2009/10 i 2018/19

Ffynonellau: internal and international migration flow data, ONS



Mae'r cynnydd ym mhroffil oed mudwyr mewnol yn y grŵp oedran 20-24 yn awgrymu bod rhai o'r bobl ifanc hyn yn dychwelyd i'r ardal pan fyddant wedi gorffen eu haddysg. Ond, nid yw pawb sy'n gadael yn eu harddegau hwyr neu eu hugeiniau yn dychwelyd i'r ardal, ac mae hyn yn cynyddu cyfartaledd proffil oedran hŷn ein strwythur poblogaeth. Mae tua 1,850 o bobl yn y grŵp oedran 15-24 yn gadael Bwrdeistref Sirol Conwy bob blwyddyn a dim ond tua 1,550 yn symud i mewn.

Tabl 3.6: cyfran mudo ym Mwrdeistref Sirol Conwy, fesul grŵp oedran (cyfartaledd 2009/10 i 2018/19)

Ffynonellau: internal and international migration flow data, ONS

	Mewnfudwyr	Allfudwyr
Cyfanswm mudwyr	5,050	4,450
0-14 oed	13.6%	11.7%
15-29 oed	30.3%	41.1%
30-49 oed	24.9%	23.5%
50-64 oed	17.6%	11.5%
Oed 65+	13.6%	12.2%
Oed 75+	5.1%	6.2%

Er bod mudo mewnol net o bobl yn eu 30au hwyr i'w 40au, nid yw'n cydbwysu'r golled net o oedolion ifanc, ac mae'n arwain at anghydbwysedd yn ein strwythur poblogaeth. Mae rhagor o wybodaeth ynglŷn â hyn yn adran 4 yr adroddiad, sy'n edrych ar broffil oedran y Fwrdeistref Sirol.

Mae chwydd mewn mudo mewnol yn y grwpiau oedran cyn ymddeol – mae unigolion 50 i 64 oed yn gymaint â 18% o'r mudwyr mewnol. Yn y 10 mlynedd diwethaf, mae cynnydd blynyddol o 350 unigolyn ar gyfartaledd wedi bod mewn mudo net yn y grŵp oedran hwn. Mae mudo net yn y grŵp oedran 65-69 hefyd. Ar gyfartaledd, o 70 oed a hŷn mae mudo mewnol a mudo allanol yn cydbwysu.

Mae mudo wedi ei effeithio gan sawl ffactor nad oes gennym reolaeth arnynt ar lefel lleol, fel polisi economaidd cenedlaethol neu dueddiadau cymdeithasol tuag at ymddeol dramor. Gall ddigwyddiadau unigol neu ddigwyddiadau nad ydym wedi'u rhagweld gael effaith sylweddol ar fudo fel llif y mudwyr economaidd o Ddwyrain Ewrop a welwyd ar ôl cytundeb yr UE yn 2004 neu arafu mudiad mewnol a rhyngwladol ar ôl dirywiad economaidd 2008. Mae hefyd yn anodd rhagweld beth fydd yr effaith ar fudiad y boblogaeth o ddigwyddiadau, megis Brexit. Bydd pandemig Covid-19 2020 yn bendant yn effeithio ar fudo, gan nad yw pobl yn gallu symud mor hawdd ag o'r blaen, ond nid ydym yn gwybod eto beth fydd yr effeithiau hirdymor ar batrymau mudo – yn rhyngwladol nac o fewn y DU. Felly mae angen i ni fod yn ofalus wrth geisio dehongli tueddiadau mudo.

Rhan 4: Proffil oedran

Oed canolradd (yr oed lle mae hanner y boblogaeth yn hŷn a hanner yn iau) poblogaeth Bwrdeistref Sirol Conwy yw 49.9 oed. Oed canolradd presennol Cymru yw 42.5, a 40.3 ar gyfer y DU. Mae hyn yn golygu bod ein poblogaeth ni yn sylweddol uwch na Chymru, a'r DU. Mae'r oedran canolradd wedi cynyddu o 46.1 i 49.9 mlynedd yn ystod y ddegawd ddiwethaf.

Tabl 4.1: oedran canolrif, cymharebau dibyniaeth a chymharebau gwyrw:benyw, 2019

Ffynhonnell: amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn, ONS;

	BS Conwy	Cymru	DU
Oedran canolrif	49.9	42.5	40.3
Cymhareb dibyniaeth	79.0	63.6	60.1
Cymhareb gwyrw:benyw	105.1	102.8	102.5
0-15 oed	93.6	95.2	95.1
16-64 oed	102.5	100.6	100.5
Oed 65+	118.3	116.8	118.9
Oed 85+	170.2	171.5	171.6

Diffiniadau

Oedran canolrif – yr oed lle mae hanner y boblogaeth yn hŷn a hanner yn iau.

Cymhareb dibyniaeth – nifer y bobl yn y boblogaeth sydd ddim o oedran gweithio ar gyfer bob 100 o bobl sydd mewn oed gweithio. Diffinir poblogaeth oedran gwaith fel unigolion 16 i 64 oed.

Cymhareb gwyrw:benyw – nifer y benywod yn y boblogaeth ar gyfer bob 100 o wrywod

Tabl 4.2: grwpiau oedran bras ar gyfer poblogaeth ym Mwrdeistref Sirol Conwy

Ffynonellau: amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn, ONS; amcanestyniadau poblogaeth is-genedlaethol (prif amcangyfrif), sail-2018, Llywodraeth Cymru

	2009	2019	2029	2039
Nifer				
Cyf. poblogaeth	114,600	117,200	120,250	122,750
0-15 oed	19,300	19,000	18,200	17,700
16-64 oed	67,900	65,500	63,950	61,700
Oed 65+	27,450	32,750	38,100	43,400
Oed 85+	4,150	5,050	5,850	7,800
Fel canran cyfanswm poblogaeth				
Cyf. poblogaeth	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
0-15 oed	16.8%	16.2%	15.1%	14.4%
16-64 oed	59.2%	55.9%	53.2%	50.2%
Oed 65+	23.9%	27.9%	31.7%	35.3%
Oed 85+	3.6%	4.3%	4.9%	6.4%

Rhoddir dadansoddiad o strwythur oed a rhyw'r boblogaeth isod, fel sylwebaeth a hefyd fel pyramidiau poblogaeth anodedig. Mae'r dadansoddiad yn edrych ar boblogaeth y gorffennol, y presennol a'r dyfodol. Cyfrifir poblogaeth y dyfodol yn defnyddio'r prif amcanestyniad gan Lywodraeth Cymru, sef ei amcanestyniadau poblogaeth is-genedlaethol ar sail ffigyrau 2018. Mae data ar gyfer grwpiau oedran eraill ar gael ar gais.

Plant

Diffinnir plant fel unigolion yn y boblogaeth sydd dan 16 oed.

Yn 2019 roedd 19,000 o bobl dan 16 oed ym Mwrdeistref Sirol Conwy.

- Rhwng 2018 a 2019 gostyngodd nifer y bobl yn y boblogaeth dan 16 oed 0.4%. Yn y cyfnod deng mlynedd rhwng 2009 a 2019 lleihaodd nifer y bobl dan 16 oed o tua 300 o bobl, lleihad o -1.5%.
- Mae nifer y plant yn y boblogaeth wedi bod yn lleihau yn raddol dros y ddegawd ddiwethaf, gan adlewyrchu'r lleihad yn nifer y babanod a aned ar ddiwedd y 1990au a dechrau'r 2000au a'r dychwelyd at y duedd hon o gyfraddau genedigaeth is yn y 7 mlynedd diwethaf fel ei gilydd.
- Mae'r grŵp oedran hwn yn 16.2% o'r boblogaeth o'i gymharu â 16.2% yn 2018 a 16.8% yn 2009. Erbyn 2039 rhagwelir y byddai yn 14.4% o'r boblogaeth yn unig.
- Mae poblogaeth Bwrdeistref Sirol Conwy o 16.2% dan 16 oed yn cymharu ag 17.9% yng Nghymru gyfan ac 19.0% ledled y DU.
- Cymhareb gwrywod:benywod ar gyfer plant ym Mwrdeistref Sirol Conwy yw 100:93.6. Mae hyn yn cymharu â chyfraddau Cymru 'r DU. Nid yw'r gymhareb yn union gyfartal, oherwydd mae mwy o fechgyn yn cael eu geni na merched.

Mae amcanestyniadau Llywodraeth Cymru yn seiliedig ar 2018 yn rhagweld y bydd nifer y plant yng Nghonwy yn:

- cynyddu ychydig rhwng canol 2019 a chanol 2021;
- dechrau lleihau o ganol 2022
- Disgwylir y bydd nifer y bobl dan 16 oed ym Mwrdeistref Sirol Conwy tua 17,700 erbyn 2039. Mae hyn yn lleihad o -1,300 (-6.9%) ar ffigyrau 2019.

Mae'r duedd gyffredinol tuag at boblogaeth sy'n lleihau yn y grŵp oedran hwn oherwydd bod nifer y genedigaethau mewn unrhyw flwyddyn yn llai na nifer y plant sy'n cyrraedd 16 ac yn gadael y grŵp oedran hwn.

Poblogaeth oedran gweithio (16-64)

Poblogaeth oedran gweithio yw unigolion 16 i 64 oed. (Newidiwyd diffiniad cenedlaethol y grŵp oedran hwn yn ddiweddar i ystyried y newidiadau bwriedig i oedran pensiwn gwladol ar gyfer merched. Wrth gymharu ag adroddiadau blaenorol, y gall 'poblogaeth oedran gweithio' gyfeirio at grŵp oedran ychydig yn wahanol).

Yn 2019 roedd 65,500 o bobl o oedran gweithio ym Mwrdeistref Sirol Conwy.

- Rhwng 2018 a 2019 gwnaeth nifer y bobl o oedran gweithio leihau -0.8%. Yn y cyfnod deng mlynedd rhwng 2009 a 2019 lleihaodd nifer y bobl oedran gweithio gan -2,400 o bobl, lleihad o -3.6%.
- Mae'r grŵp oedran hwn yn 55.9% o'r boblogaeth, o'i gymharu â 56.3% yn 2018 a 59.2% yn 2009. Erbyn 2039 rhagwelir y bydd yn 50.2% o'r boblogaeth.
- Mae 55.9% o'r boblogaeth ym Mwrdeistref Sirol Conwy sy'n 16-64 oed yn cymharu â 61.1% yng Nghymru gyfan a 62.5% ledled y DU. Mae hyn yn gymharol isel, ac yn arwain at gymhareb ddibyniaeth uchel – hynny yw, cymhareb y bobl oedran gweithio i unigolion sy'n 'ddibynol' yn theoretig ar y boblogaeth oedran gwaith. Yn 2019 cymhareb ddibyniaeth CBS Conwy oedd 100:79.0. Yng Nghymru roedd yn 100:63.6 (cymhareb y DU yw 100:60.1). Gall cymhareb ddibyniaeth uchel roi straen ar yr economi leol ac ar yr adnoddau sydd eu hangen i ddarparu gofal cymdeithasol.
- Y gymhareb gwrywod:benywod ar gyfer y grŵp oedran hwn yw 100:102.5; y cymhareb ar gyfer Cymru gyfan a'r DU yw 100:100.6 a 100:100.5 yn y drefn honno.

Mae amcanestyniadau 2018 Llywodraeth Cymru yn rhagweld y bydd y nifer o bobl oedran gwaith ym Mwrdeistref Sirol Conwy yn:

- lleihau bob blwyddyn at 2038, ac wedyn cynyddu ychydig.
- Disgwylir y bydd nifer y bobl o oed gwaith ym mhoblogaeth Bwrdeistref Sirol Conwy tua 61,700 erbyn 2039. Dyma leihad o 3,800 (-5.8%) o'i gymharu â ffigyrau 2019.

Mae nifer y bobl yn y grŵp poblogaeth oedran gweithio yn cael ei effeithio yn arbennig gan y mudo allanol o oedolion ifanc yn y grŵp oedran 18-24 a symudiad carfan fawr y 'baby boom' ar ôl yr Ail Ryfel Byd o oedran gwaith wrth iddynt gyrraedd oedran ymdeol.

Oedran 65 a throsodd

Yn 2019 roedd 32,750 o bobl 65 oed a hŷn ym Mwrdeistref Sirol Conwy.

- Rhwng 2018 a 2019 cynyddodd nifer y bobl 65 oed a hŷn yn y boblogaeth 1.8%. Yn y cyfnod deng mlynedd rhwng 2009 a 2019 cynyddodd y grŵp oedran 65+ oed 5,300 o bobl, sy'n gynydd o 19.3%.

- Mae'r grŵp oedran hwn yn 27.9% o'r boblogaeth o'i gymharu â 27.4% yn 2018 a 23.9% yn 2008. Erbyn 2039 rhagwelir y byddant yn 35.3% o'r boblogaeth.
- Mae 27.9% Bwrdeistref Sirol Conwy o'r boblogaeth sy'n 65 oed a hŷn yn cymharu â 21.0% yng Nghymru gyfan a 18.5% ledled y DU. Gellir dod o hyd i gyfraddau yr un mor uchel o boblogaeth oedran ar ôl ymddeol dim ond mewn ardaloedd y gwyddir sy'n leoliadau ymddeol, fel arfordir de orllewin Lloegr.
- Mae'r gyfradd uchel o'r henoed yn ein poblogaeth hefyd yn arwain at gyfraddau plant (0-15 oed) a phreswylwyr oed gweithio (16-65 oed) sy'n sylweddol is na chyfartaledd Cymru a'r DU. Hwn hefyd yw'r ffactor mwyaf yn ein cymhareb dibyniaeth uchel.
- Y gymhareb gwrywod:benywod ar gyfer y grŵp oedran hwn yw 100:118.3. Mae hyn ychydig yn is na'r gyfradd ar gyfer y DU (100:118.9) ac yn uwch na'r gyfradd ar gyfer Cymru gyfan (100:116.8). Erbyn 2039 disgwylir i'r gymhareb syrthio i 100:114.7 ar gyfer y Fwrdeistref Sirol fel y bydd cyfraddau goroesi gwrywod yn gwella.

Rhagwelir y bydd nifer y bobl 65 oed a hŷn ym Mwrdeistref Sirol Conwy yn:

- cynyddu yn barhaus tan 2043 (diwedd y cyfnod rhagweld). Bydd y gyfradd cynyddu ar ei huchaf rhwng canol 2024 a chanol 2031 (bron 15%). Bydd y gyfradd twf yn arafu'n arwyddocaol ddiwedd y 2030au.
- Disgwylir y bydd nifer y bobl 65 oed a hŷn ym mhoblogaeth Bwrdeistref Sirol Conwy tua 43,400 erbyn 2039. Dyma gynnydd o 10,650 (32.5%) ar ffigyrau 2019.

Mae'r cynnydd yn nifer y bobl 65 oed a hŷn yn bennaf oherwydd dwy ffactor; i ddechrau, gwelliannau mewn cyfraddau marwoldeb sy'n golygu bod pobl yn byw yn hirach; ac yn ail, y ffaith bod y garfan 'baby boom' mawr a aned ar ôl yr Ail Ryfel Byd yn heneiddio. Erbyn diwedd y cyfnod rhagweld bydd y grŵp oedran hwn hefyd yn cynnwys y bobl o'r ail 'baby boom' yn nechrau'r 1960au.

Yr henoed iawn

Diffinir yr henoed iawn fel unigolion yn y boblogaeth sy'n 85 oed a hŷn. (Mae'r grŵp hwn hefyd wedi'i gynnwys yn y grŵp poblogaeth '65 oed a hŷn' sy'n cael ei drafod uchod).

Yn 2019 roedd 5,050 o bobl 85 oed a hŷn ym Mwrdeistref Sirol Conwy.

- Rhwng 2018 a 2019 cynyddodd nifer yr unigolion henoed iawn yn y boblogaeth 2.1%. Yn y cyfnod deng mlynedd rhwng 2009 a 2019 cynyddodd y boblogaeth henoed iawn am 900 o bobl, sy'n gynnydd o 22.0%.
- Mae'r grŵp oedran hwn yn 4.3% o'r boblogaeth o'i gymharu â 4.2% yn 2018 a 3.6% yn 2009. Erbyn 2039 rhagwelir y byddant yn 6.4% o'r boblogaeth.

- Mae 4.3% Bwrdeistref Sirol Conwy o boblogaeth 85 oed a hŷn yn cymharu â 2.6% yng Nghymru gyfan a 2.5% ledled y DU.
- Y gymhareb gwrywod:benywod ar gyfer yr henoed iawn ym Mwrdeistref Sirol Conwy yw 100:170.2. Ar gyfer Cymru y gymhareb yw 100:171.5 a 100:171.6 ar gyfer Cymru & Lloegr. Erbyn 2039 disgwylir i'r gymhareb yn y Fwrdeistref Sirol syrthio i 100:134.5 wrth i gyfraddau goroesi gwrywaidd wella.

Rhagwelir y bydd nifer yr henoed iawn ym Mwrdeistref Sirol Conwy yn:

- Cynyddu bob blwyddyn hyd at ddiwedd y cyfnod rhagweld. Bydd y gyfradd gynyddu ar ei uchaf rhwng 2028-2034.
- Disgwylir y bydd nifer y bobl 85 oed a hŷn ym mhoblogaeth Bwrdeistref Sirol Conwy tua 7,800 erbyn 2039. Mae hyn yn gynydd o 2,800 (55.2%) ar ffigyrau 2019.

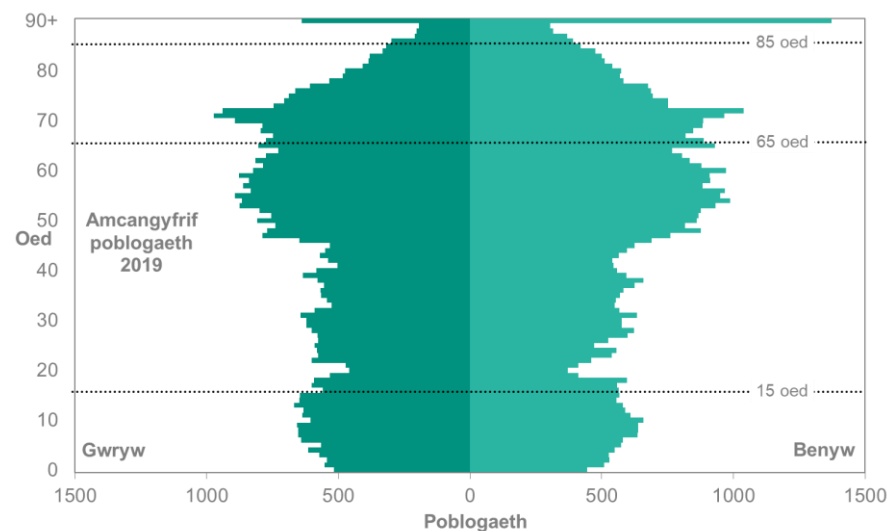
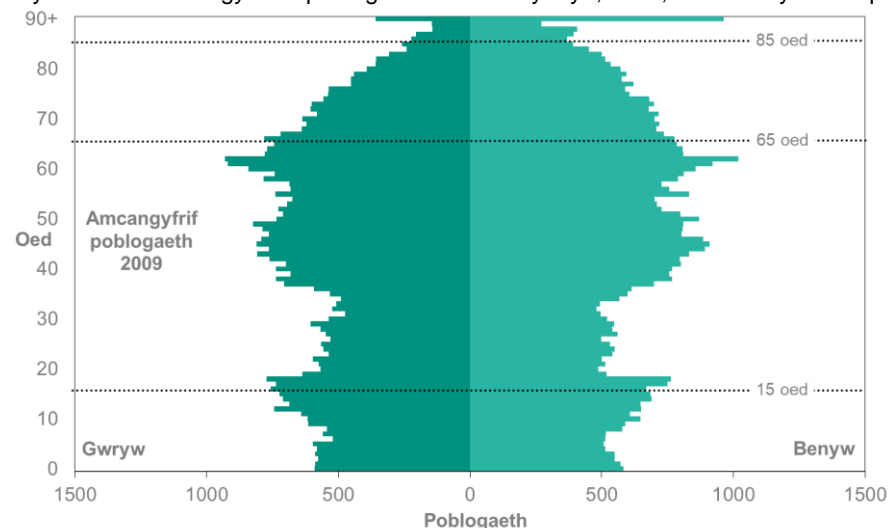
Datblygiad y garfan fawr o 'baby boomers' yr Ail Ryfel Byd i'r grŵp oedran hwn erbyn diwedd y cyfnod rhagweld yw'r prif reswm dros y cynnydd helaeth, yn ogystal a gwelliannau disgwylidig mewn cyfraddau marwoldeb.

Pyramidau poblogaeth

Ffordd arall o edrych ar strwythurau poblogaeth – ac yn enwedig y newidadau yn y strwythurau dros amser – yw defnyddio pyramidau poblogaeth. Ar y ddwy dudalen nesaf mae pryamidau poblogaeth ar gyfer Bwrdeistref Sirol Conwy ar gyfer blynnyddoedd 2009 (y gorffennol), 2019 (y presennol), 2029 a 2039 (y dyfodol), i roi awgrym o sut y mae'r boblogaeth wedi newid/sut y gall newid dros gyfnod o 30 mlynedd.

Siart 4.1: pyramidau poblogaeth (strwythur oedran) ar gyfer Bwrdeistref Sirol Conwy

Ffynonellau: amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn, ONS; amcanestyniadau poblogaeth is-genedlaethol, sail-2018, Llywodraeth Cymru

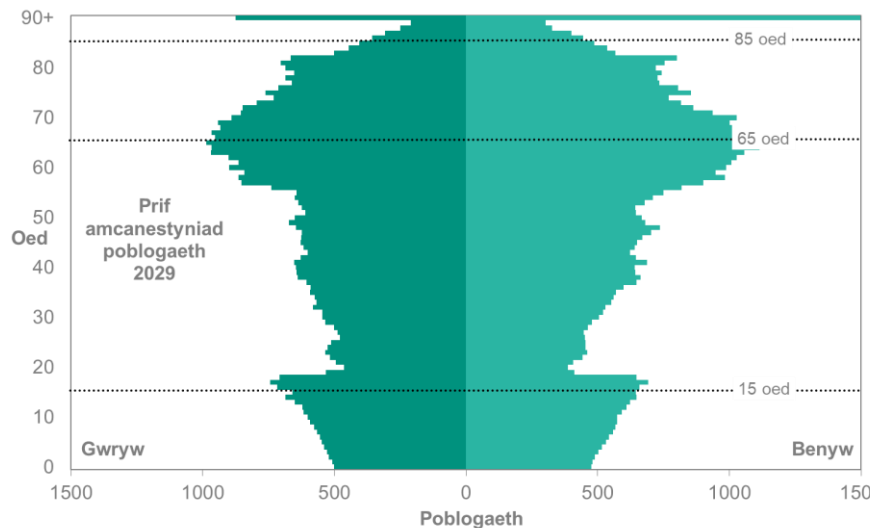


Pyramid poblogaeth 2009

- Ddim yn byramid o gwbl – siart poblogaeth annodweddiadol hyd yn oed yn y Byd Gorllewin sy'n heneiddio
- Cyfraddau genedigaeth isel yn yr 1990au a 2000au – nifer fechan o blant
- Rhan helaeth o'r boblogaeth yn 18 oed i 30au canolog – pobl ifanc yn gadael yr ardal ar gyfer addysg uwch neu resymau economaidd a chymdeithasol eraill
- Chwydd o amgylch yr oedran 40au cynnar – 'baby boom' dechrau'r 1960au
- Chwydd tua 60 oed – 'baby boom' ar ôl yr Ail Ryfel Byd
- Bandiau oed blynyddoedd sengl yng ngrŵp oedran 70au hwyr o faint tebyg i flynyddoedd sengl yn y grŵp oedran 0-9 oed (50au, 60au a 70sau cynnar yn fwy)
- Mae nifer y merched yn dechrau mynd yn fwy na nifer y dynion yn y grŵp oedran 30au hwyr
- Tua 1,300 90+ oed – mae llawer mwy o ferched na dynion yn y grŵp oedran hwn

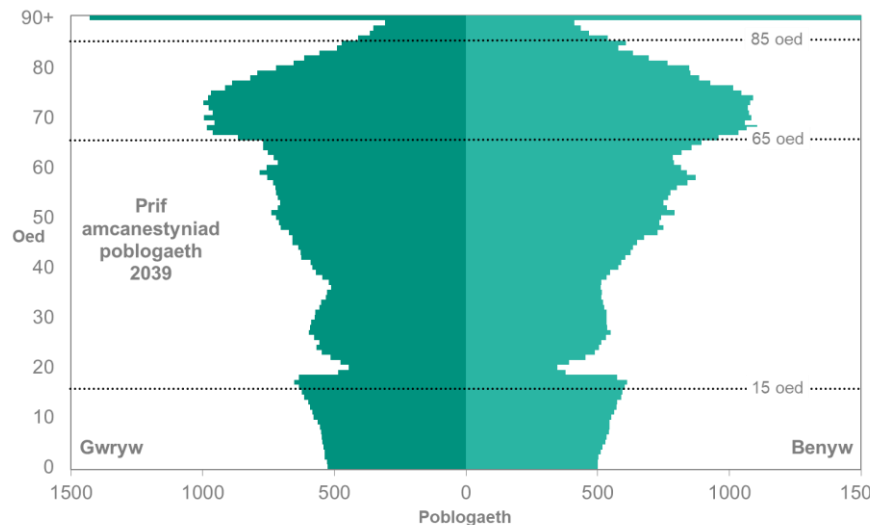
Pyramid poblogaeth 2019

- Mae'r pyramid yn dechrau edrych mwy fel madarch, yn fwy ar y top
- Mae'r grŵp oedran 'coll' 18 i 20au hwyr wedi ehangu i gynnwys y rhai yn eu 40au canolog – awgrymu nad yw'r unigolion sy'n gadael yn eu harddegau/20au cynnar yn dychwelyd yn ddiweddarach yn eu bywyd
- 'Baby boomers' 1960au rŵan yn eu 50au
- 'Baby boomers' ar ôl yr Ail Ryfel Byd rŵan yn eu 60au hwyr/70au cynnar
- Mwy o bobl yn mhob band oedran blwyddyn sengl o 46-76 nag unrhyw un o'r bandiau oedran blwyddyn sengl 0-45
- Mae llawer mwy o ferched na dynion yn y grŵp oedran 40au hwyr



Pyramid poblogaeth 2029

- Anghydbwysedd amlwg rhwng sylfaen a thop y 'pyramid'
- Cyfradd geni isel yn parhau – nifer y plant yn parhau i leihau (nid yw'r cynnydd bychan yn 2010au yn ddigon i gydbwysu'r grŵp oedran hŷn)
- Effaith mudo allanol oedolion ifanc (a ddim yn dychwelyd) rŵan yn effeithio grwpiau oedran hyd at y canol 50au. Effaith ar gyfraddau geni oherwydd bod llai o ferched o oedran cael plant.
- 'Baby boomers' ar ôl yr Ail Ryfel Byd rŵan yn y eu 70 au a 80au
- Mwy o bobl ym mhob band oedran blwyddyn sengl o 55-82 nag unrhyw un o'r bandiau blwyddyn sengl 54 oed neu'n iau
- Mae'r oed lle bydd mwy o ferched na dynion yn codi i tua canol y 50au oed wrth i gyfraddau goroesi dynion wella
- Dros 2,350 o bobl yn 90+ oed – mwy o ferched na dynion ond mae'r bwllch yn lleihau



Pyramid poblogaeth 2039

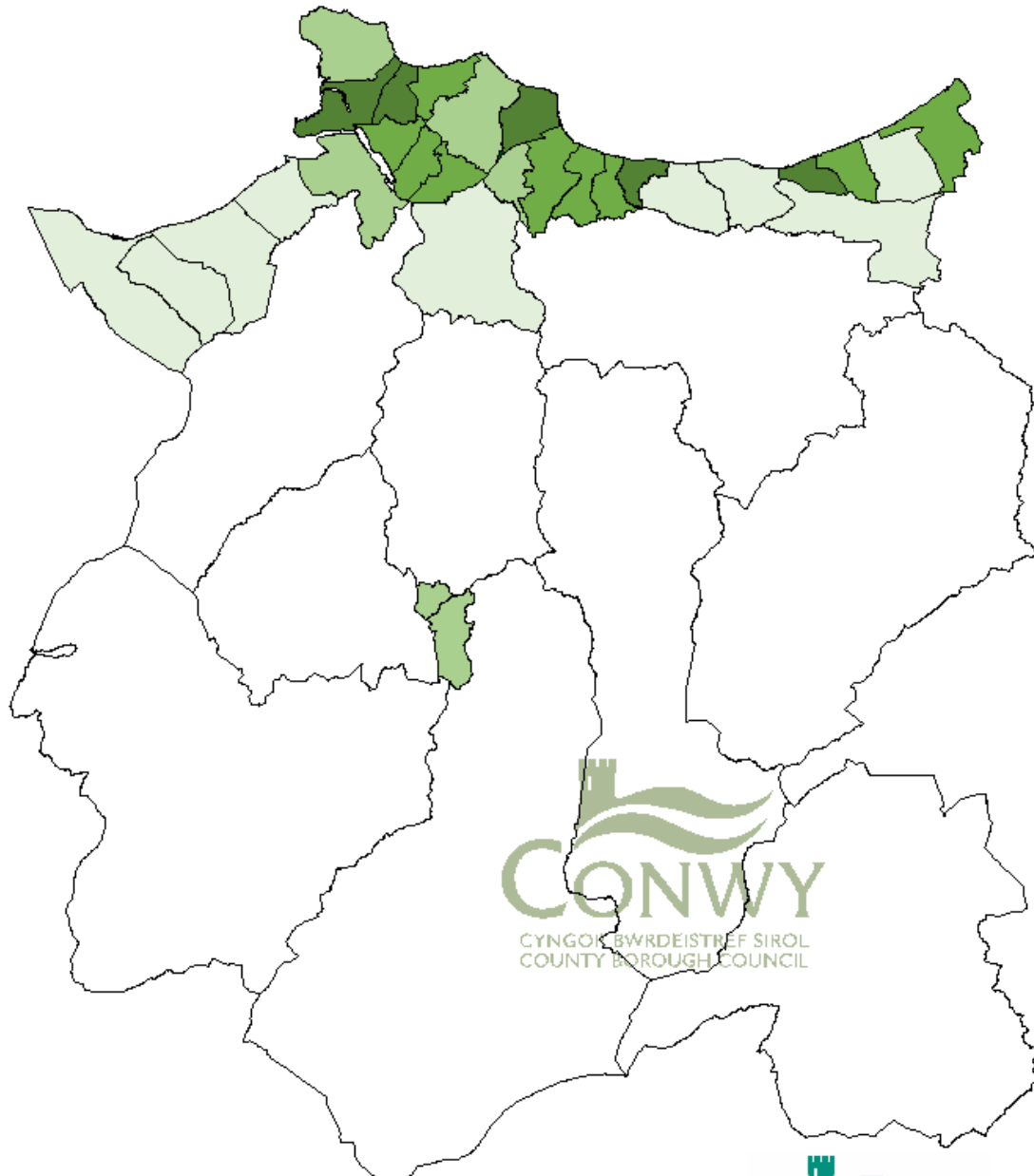
- Sylfaen y siart wedi'i dandorri.
- Adlais o effaith mudo allanol oedolion ifanc ym mlynnyddoedd cynnar y ganrif yn ymestyn i'r grŵp oedran 60au
- 'Generation X' yr 1960au rŵan yn eu 60au hwyr/70au cynnar. Mae hyn yn golygu bod dau garfan geni mawr iawn rŵan yn y grŵp oedran ar ôl ymddeol (mae'r garfan ar ôl yr Ail Ryfel Byd yn cyrraedd eu 80au hwyr)
- Mae mwy o bobl ym mhob band oedran blwyddyn sengl o 64-80 oed nag unrhyw un o'r bandiau oed blynnyddoedd sengl 0-63 oed. Mae'n arwain at amrywio'r gymarebau dibyniaeth yn helaeth.
- Mwy o unigolion 85 oed na babanod newydd eu geni
- Dros 3,450 o bobl 90+ oed (ac oddi ar raddfa siart) – mae'r bwllch rhwng dynion a merched yn lleihau ymhellach

Rhan 5: Poblogaeth ar gyfer ardaloedd bychain / taeniad daearyddol

Amlder poblogaeth

Map 5.1: amlder poblogaeth fesul dosbarthau etholiadol, 2019

Ffynonellau: amcangyfrifon poblogaeth ardaloedd bychain arbrofol ONS; Uned Ymchwil a Gwybodaeth Gorfforaethol, CBSC



Allwedd - personau / hectar

- 20.1 to 31
- 10.1 to 20
- 5.1 to 10
- 1.1 to 5
- 0 to 1



© Crown copyright and database rights 2018 Ordnance Survey
10023380. Use of this data is subject to terms and conditions.

Amlder poblogaeth ar gyfer y Fwrdeistref Sirol = 1.0 unigolyn yr hectar

Mae gan y Fwrdeistref Sirol arwynebedd o 113,000 hectar a phoblogaeth o 117,200 o breswylwyr (amcangyfrif canol 2019). Mae tua 38% o'r arwynebedd a 4% o'r boblogaeth ym Mharc Cenedlaethol Eryri.

Mae amlder poblogaeth yn isel, 1.0 unigolyn yr hectar ledled y Fwrdeistref Sirol gyfan, ond mae hyn yn cynyddu i dros 30 o unigolion yr hectar mewn rhai ardaloedd trefol ar yr arfordir.

Mae'r belt arfordirol cul yn cynnwys tua 90% o boblogaeth y Fwrdeistref Sirol gyda Llandudno a Bae Colwyn fel y ddau brif ardal drefol. Setliadau arfordirol eraill pwysig yw Abergele, Conwy, Bae Cinmel, Tywyn, Cyffordd Llandudno, Penmaenmawr, Llanfairfechan a Bae Penrhyn.

Mae poblogaeth ardal wledig BS Conwy ar wasgar. Y prif setliadau yw tref marchnad Llanrwst a phentrefi Betws-y-Coed, Betws yn Rhos, Eglwysbach, Llanfairtalhaiarn, Llansannan, Llangernyw, Pentrefoelas a Cherrigdrudion.

Mae'r map ar y dudalen nesaf yn dangos dwysedd poblogaeth. Mae tablau sy'n dangos dwysedd poblogaeth ar lefel rhanbarth etholiadol (ED) a chyngor cymuned hefyd ar gael yn atodiadau 1.1 a 2.1.

Newid poblogaeth

Tabl 5.1: twf poblogaeth uchaf ac isaf ar gyfer rhanbarthau etholiadol ym Mwrdeistref Sirol Conwy, 2009-19

Ffynhonnell: amcangyfrifon poblogaeth ardaloedd bychain arbrofol ONS

	Newid	
	%	Number
Marl	27.2%	1,000
Deganwy	25.2%	1,000
Conwy	22.7%	950
Mostyn	8.2%	250
Mochdre	7.1%	250
Pensarn	4.8%	100
Glyn	-3.9%	-150
Capelulo	-3.9%	-100
Gogarth	-6.4%	-250
Colwyn	-7.0%	-300
Betws-y-Coed	-9.9%	-150
Eirias	-10.8%	-400

Nid yw'n syndod bod llawer o ardaloedd gyda'r twf poblogaeth uchaf rhwng 2009 a 2019 yn setliadau ar hyd yr arfordir. Mae amcangyfrifon poblogaeth ardaloedd bychain ONS yn dangos bod y boblogaeth wedi cynyddu 27.2% yn ward Marl

(Cyffordd Llandudno) a gan 25.2% yn ward Deganwy, gyda ward Conwy hefyd yn gweld tyfiant o dros 20% yn y cyfnod. Roedd tyfiant o dros 5% hefyd mewn dau rhanbarth etholiadol arall ar hyd yr arfordir.

Yn nhermau rhifau llawn, y tyfiant poblogaeth fwyaf oedd yn wardiau Deganwy a Marl (Cyffordd Llandudno) gyda chynnydd o 1,000 yng nghyfanswm poblogaeth pob ward rhwng 2009 a 2019. Roedd cynnydd o tua 950 yn ward Conwy yn yr un deng mlynedd. Ar yr un pryd syrthiodd y boblogaeth o fwy na -400 yn ward Eirias, a gan -300 yn ward Colwyn (mae'r ddwy ward ym Mae Colwyn).

Y newid poblogaeth yn y Fwrdeistref Sirol ar gyfer 2009-2019 oedd +2.3%.

Rhwng 2018 a 2019 y cynnydd mwyaf mewn poblogaeth oedd yn rhanbarth etholiadol Pensarn yng Ngyffordd Llandudno (+2.1%, neu tua 250 o bobl) ac roedd y lleihad mwyaf mewn poblogaeth yn rhanbarth etholiadol Gower (-3.4% neu lai na -50 o bobl). Arhosodd cyfanswm y bobl sy'n byw ym Mwrdeistref Sirol tua'r un peth.

Mae tablau yn dangos newid poblogaeth ar gyfer pob rhanbarth etholiadol (ward) ac ardal cyngor cymuned ar gael yn atodiadau 1.2 a 2.2

Strwythur poblogaeth

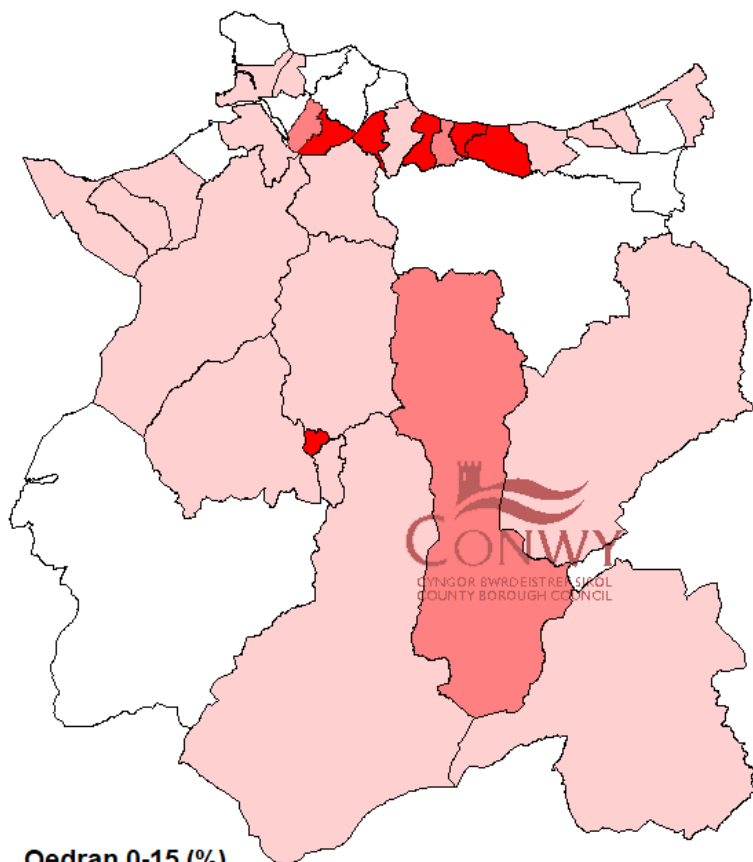
Yn gyffredinol, mae gan Fwrdeistref Sirol Conwy strwythur poblogaeth sy'n hŷn na chyfartaledd y DU, hyd yn oed ar lefel ardal fechan. Mae amcangyfrifon poblogaeth ardaloedd bychain ONS yn dangos bod y crynadau mwyaf o bobl 65 a hŷn, o ran niferoedd a chyfran o'r boblogaeth gyfan, yn setliadau arfordirol Abergele, Tywyn, Llandrillo-yn-Rhos, Llandudno (wardiau Craig-y-Don, Gogarth a Phenrhyn), Deganwy a Dwygyfylchi. Mae gan yr holl ardaloedd hyn fwy na 30% o'r boblogaeth yn y grŵp oedran 65+. Rhanbarth etholiadol Craig-y-Don sydd â'r gyfran uchaf o bobl 65 oed a hŷn yn ei phoblogaeth (39.4%). Mae'r map ar y dudalen nesaf yn nodi'r crynhoad setliadau gyda chyfraddau uchel o bobl hŷn yn eu poblogaeth.

Mae gan bob un ond tri rhanbarth etholiadol ym Mwrdeistref Sirol Conwy gyfradd uwch o'r boblogaeth yn 65 oed a hŷn na chyfartaledd y DU o 18.2%. Y rhanbarthau etholiadol sydd â chyfraddau is na'r cyfartaledd yn y grŵp oedran 65+ oed yn eu poblogaeth yw Gower, Glyn a Llysfaen.

Ond mae gan chwech rhanbarth etholiadol yn y Fwrdeistref Sirol gyfradd uwch na'r cyfartaledd o blant yn eu poblogaeth. Y proffil oed ieuengaf o bell yn y Fwrdeistref Sirol yw rhanbarth etholiadol / cyngor cymuned Llysfaen, gyda dim ond 14.3% o'r boblogaeth yn 65+ oed, a 23.3% dan 16 oed. Llysfaen hefyd yw'r unig ward yn y Fwrdeistref Sirol lle mae'r cyfanswm o enedigaethau blynyddol yn sylweddol ac yn gyson uwch na'r marwolaethau blynyddol.

Map 5.2: cyfran y boblogaeth 0-15 oed; a 65 oed a hŷn fesul rhanbarth etholiadol, 2019

Ffynhonnell: amcangyfrifon poblogaeth ardaloedd bychain arbrofol ONS

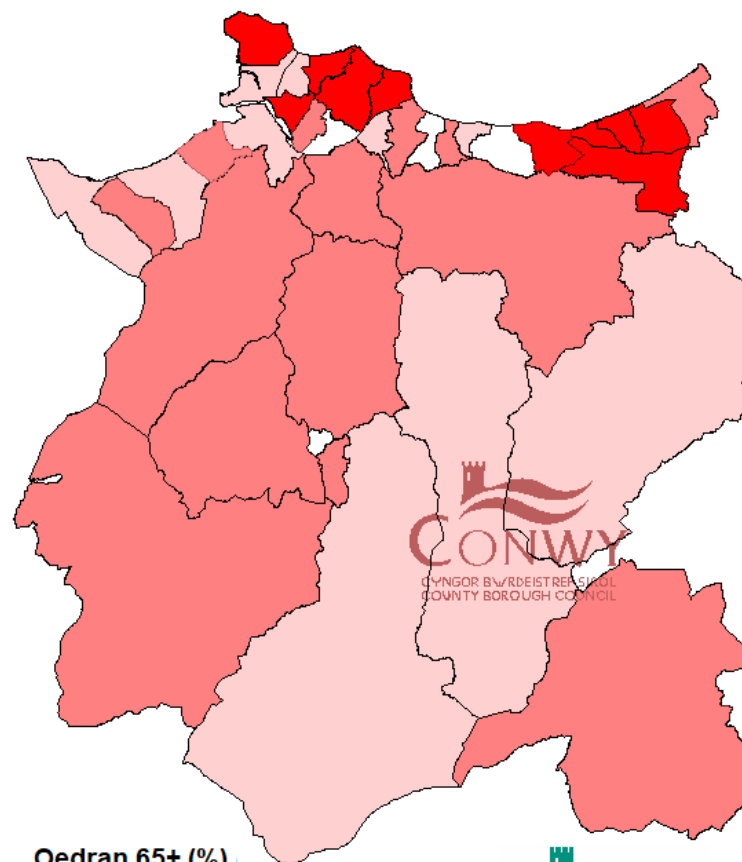


Oedran 0-15 (%)

- 20.0 - 24.0
- 18.0 - 19.9
- 15.0 - 17.9
- 10.8 - 14.9



Cyfran y boblogaeth 0-15 oed ar gyfer y Fwrdeistref Sirol = 16.2%



Oedran 65+ (%)

- 30.0 - 40
- 25.0 - 29.9
- 20.0 - 24.9
- 14.0 - 19.9



© Crown copyright and database rights 2018 Ordnance Survey 10023380. Use of this data is subject to terms and conditions.

Cyfran y boblogaeth 65 oed a hŷn ar gyfer y Fwrdeistref Sirol = 27.9%

Tabl 5.2: rhanbarthau etholiadol lle mae cyfran y boblogaeth dan 16 oed yn uwch na chyfartaledd y DU, 2019

Ffynhonnell: amcangyfrifon poblogaeth ardaloedd bychain arbrofol ONS

	%
Llysfaen	23.3%
Mochdre	21.6%
Glyn	21.6%
Gower	21.2%
Colwyn	21.2%
Pensarn	20.4%
Y Deyrnas Unedig	19.0%
Bwrdeistref Sirol Conwy	16.2%

Er nad yw crynhoad yr ardaloedd gyda chyfraddau uchel o blant yn eu poblogaeth mor amlwg ar yr arfordir ag ydyw gyda phobl hŷn, mae pump o'r chwech rhanbarth etholiadol hyn ar y llain arfordirol fwyaf poblog.

Mae tablau sy'n dangos y strwythur poblogaeth bras ar gyfer rhanbarthau etholiadol (wardiau) ac ardaloedd cyngor cymuned ar gael yn atodiadau 1.3 a 2.3.

Rhan 6: Cymharu mesuriadau poblogaeth

Nid yw'n hawdd cyfrif nifer y bobl mewn ardal. Mae poblogaeth yn newid yn barhaus, trwy enedigaethau, marwolaethau a mudo. Nid yw unrhyw un o'r ffigyrau poblogaeth yn yr adroddiad hwn – neu sydd ar gael yn unrhyw le arall – yn gyfrif union gywir o'r boblogaeth.

Oherwydd y defnyddir data poblogaeth i wneud penderfyniadau ynglŷn â chyllid, cynrychiolaeth ac adnoddau, mae'n bwysig bod y data a ddefnyddir i fesur poblogaeth o ansawdd da. Mae data poblogaeth yn mesur y boblogaeth trwy ei faint, oed a rhyw ac mae'n sail i gyfrifo a chymharu cyfraddau, cymarebau a chanrannau rhwng grwpiau o bobl neu ardaloedd daearyddol.

Y prif ddata poblogaeth a ddefnyddir yn yr adroddiad yw'r rhagamcanion poblogaeth canol blwyddyn swyddogol neu ddata a geir o'r rhain (fel rhagamcanion poblogaeth). Mae amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn yn cael eu cyfrifo gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol (ONS), sydd ag adnoddau ac arbenigedd sylweddol yn y maes hwn.

Rhoddir cymhariaeth rhwng y rhagamcanion canol blwyddyn hyn a ffynonellau data poblogaeth eraill isod.

Amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn

Beth ydyw?

Maent yn amcangyfrif, ac nid yn gyfrif o'r boblogaeth bresennol, ac maent yn cael eu cynhyrchu bob blwyddyn. Mae oedi o 12 mis wrth ryddhau'r data (er enghraifft, cyhoeddwyd data ar gyfer 30 Mehefin 2018 ym mis Mehefin 2019).

Y man cychwyn ar gyfer amcangyfrif yw ffigwr poblogaeth preswylwyr canol blwyddyn y flwyddyn flaenorol ac ystyrir y newid poblogaeth trwy ychwanegu genedigaethau a dileu marwolaethau yn ystod y flwyddyn a chaniatáu ar gyfer mudo i mewn ac allan o'r ardal. Gwneir addasiadau hefyd ar gyfer grwpiau poblogaeth arbennig nad ydynt wedi eu dal gan amcangyfrifon mudo, fel y lluoedd arfog. Ceir cydran mudo rhyngwladol newid poblogaeth o ddata'r arolwg.

Mae amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn ar gael ar gyfer cenhedloedd y DU, ardaloedd awdurdod lleol, etholaethau seneddol ac ardaloedd bwrdd iechyd lleol ac maent yn cael eu cyhoeddi gan ONS. Maent yn cael eu cynhyrchu ar gyfer blwyddyn sengl fesul oed a rhyw ar lefel ardal awdurdod lleol ac uwch.

Mae amcangyfrifon poblogaeth ONS hefyd ar gael ar gyfer rhanbarthau etholiadol (wardiau) ac ardaloedd daearyddol ystadegol, ond credir bod y rhain yn 'ystadegau arbrofol' oherwydd eu bod wrthi'n cael eu gwerthuso.

Beth yw cyfyngiadau'r data?

Bydd amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn yn cael eu cyflwyno o Gyfrifiad Poblogaeth. Yn 2001 Roedd pryderon bod rhai ardaloedd – y rhai hynny sydd â chyfraddau uchel o boblogaeth symudol – wedi'u tan gyfrif. Mae canlyniadau o Gyfrifiad 2011 yn dangos mai dyma'r achos, gan fod amcangyfrifon nesaf ar gyfer 2011 gryn dipyn yn is nag amcangyfrif newydd y Gyfrifiad. Mae amcangyfrifon newydd canol blwyddyn – gan gynnwys y rhai sy'n cael eu defnyddio yn yr adroddiad hwn –

wedi eu hailgalibro i gynnwys hyn. Ond, mae Swyddfa Ystadegau Gwladol yn cynnal mwy o ymchwil i ddeall sut y digwyddodd y tangyfrifo ac i wella eu methodoleg rowlio ymlaen, ac fe all ganlyniadau'r gwaith hyn effeithio ar ddilysrwydd a chadernid y cyfredol.

Er bod data genedigaethau a marwolaethau yn yr amcangyfrifon yn gadarn iawn, mae data mudo yn llai cadarn. Mae mesuriadau mudo mewnol wedi gwella yn sylweddol yn y blynyddoedd diwethaf a chredir ei bod rŵan yn gymharol gadarn. Mae data mudo rhyngwladol (tramor) yn dal ei fod yn anodd ei gasglu a hyd yn oed yn fwy anodd ei briodoli i'r ardal ddaearyddol gywir. Mae gan yr ONS raglen waith i wella'r data hwn.

Sut y gellir ei ddefnyddio i gyfrif poblogaeth?

Y rhain yw'r mesur poblogaeth swyddogol a ddefnyddir gan lywodraeth leol a chenedlaethol a sawl corff swyddogol arall. Maent hefyd yn cael eu defnyddio yn helaeth gan unigolion a chwmnïau masnachol yn y sector preifat ac academiaidd.

Gellir defnyddio amcangyfrifon poblogaeth os oes angen amcangyfrif poblogaeth preswylwyr. Maent yn cael eu defnyddio pan fydd niferoedd absoliwt preswylwyr o bwysigrwydd allweddol. Gall hyn fod o ran dyrannu adnoddau ariannol, cynllunio gwasanaethau neu lunio canlyniadau arolygon.

Maent hefyd yn cael eu defnyddio pan fydd ffigyrau poblogaeth yn cael eu defnyddio fel enwaduron, er enghraifft wrth gyfrifo dangosyddion economaidd a chymdeithasol.

Mae amcangyfrif poblogaeth canol blwyddyn yr ONS yn ffurfio'r mewnbwn allweddol i ragamcanion poblogaeth, gan roi poblogaeth sylfaenol (blwyddyn ddechreuol ar gyfer rhagamcanion) a helpu i ffurfio rhagdybiaethau tuedd.

Cyfrifiad poblogaeth

Beth ydyw?

Cyfrifiad yw'r arolwg o bob unigolyn ac aelwyd yn y wlad. Yn y DU cynhelir Cyfrifiad bob 10 mlynedd. Mae'r Swyddfa Ystadegau Gwladol (ONS) yn cynnal y Cyfrifiad yn Lloegr a Chymru.

Tabl 6.1: cymharu amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn gyda Chyfrifiad 2001 ar gyfer Bwrdeistref Sirol Conwy

Ffynonellau: amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn, ONS; Cyfrifiad poblogaeth, ONS

	Cyfanswm poblogaeth preswyl	
Amcangyfrif poblogaeth canol blwyddyn (30 Mehefin 2011)	115,350	
Cyfrifiad 2011 (27 Mawrth 2011)	115,250	
Gwahaniaeth	-100	-0.1%
Amcangyfrif poblogaeth canol blwyddyn (30 Mehefin 2019)	117,200	
Cyfrifiad 2011 (27 Mawrth 2011)	115,250	
Gwahaniaeth	-2,000	-1.7%

Ar hyn o bryd, y data mwyaf diweddar sydd ar gael yw Cyfrifiad 2011 a gafodd ei gynnal ar 27 Mawrth 2011. Cyhoeddwyd y data cyntaf o hyn ym mis Gorffennaf 2012 ac mae wedi'i ddefnyddio i ailsefydlu amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn, fel y nodwyd uchod.

Mae data poblogaeth y Cyfrifiad ar gael ar gyfer pob ardal ddaearyddol weinyddol ac ystadegol ac maent yn cael eu cyhoeddi gan yr ONS.

Pam mae'n wahanol i'r amcangyfrif poblogaeth canol blwyddyn a beth yw cyfyngiadau'r data hwn?

Mae Cyfrifiad 2011 rŵan naw blynedd allan ohoni.

- Bydd yn cael ei gynnal bob deng mlynedd yn unig ac mae fwyaf defnyddiol yn y blyneddau cynnar ar ôl y Cyfrifiad.
- Hyd yn oed yn y flwyddyn gyntaf, bydd newid rhwng amcangyfrif poblogaeth y Cyfrifiad ac amcangyfrifiad canol blwyddyn yr un flwyddyn, gan eu bod yn cael eu cynnal ar wahanol adegau ac yn defnyddio gwahanol fethodoleg i wneud yr amcangyfrifiad.
- Mae'r tabl uchod yn dangos sut mae'r gwahaniaeth rhwng y cyfrif poblogaeth Cyfrifiad a'r amcangyfrif poblogaeth canol blwyddyn wedi cynyddu dros amser.

Sut y gellir ei ddefnyddio i gyfrif poblogaeth?

Data poblogaeth y Cyfrifiad yw'r ffynhonnell ddata poblogaeth fwyaf cynhwysfawr a chadarn ar gyfer Cymru. Mae ei ddefnydd yn cynnwys unrhyw ddadansoddiad data Cyfrifiad fel bod y rhifiadur a'r enwadur o'r un cyfnod amser ac ardal ddaearyddol.

Oherwydd bod y Cyfrifiad yn casglu cymaint o wybodaeth ynglŷn â nodweddion ein poblogaeth sydd ddim ar gael yn unrhyw le arall, efallai y bydd angen defnyddio poblogaeth Cyfrifiad i gyfrifo cyfraddau/cyfrannau, yn enwedig ar lefel ardal fechan. Er enghraifft, mae cyfran y bobl sydd â salwch tymor hir yn y Fwrdeistref Sirol ar gael o Gyfrifiad 2001 yn unig.

Ar gyfer rhai setiau data, mae data Cyfrifiad yn parhau i fod yn fwy dibynnol a chadarn na data arall mwy diweddar. Mae pa mor ddefnyddiol yw'r Cyfrifiad yn dibynnu ar ba nodweddion poblogaeth sy'n cael eu mesur ac ar gyfer pa ardal - rydym yn cynghori defnyddio data Cyfrifiad wrth edrych ar ethnigrwydd ym Mwrdeistref Sirol Conwy, er enghraifft, ond byddem yn argymhell arolygon ac amcangyfrifon mwy diweddar wrth edrych ar ffigurau Cymru gyfan.

Y data poblogaeth yng Nghyfrifiad 2011 yw'r sail ar gyfer amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn swyddogol sy'n cael eu cynhyrchu rhwng Cyfrifiadau.

Cofrestr meddyg teulu y Gwasanaeth Iechyd Genedlaethol

Beth ydyw?

Mae'r cofrestr meddyg teulu yn gronfa ddata amser real sy'n cofnodi manylion pob unigolyn sydd wedi cofrestru gyda meddygfa meddyg teulu. Bob mis Mehefin bydd ffeil yn cael ei chreu, sy'n cynnwys manylion y cleifion wedi'u cofrestru wedi'u rhannu yn fandiau oedran pum mlynedd a fesul rhyw, i roi cipolwg ar y gofrestr cleifion.

Mae data cofrestr meddyg teulu ar gael ar gyfer bob awdurdod unedol ac ardal allbwn is (LSOA) yng Nghymru, ar gais gan y Gwasanaeth Iechyd Genedlaethol.

Tabl 6.2: cymharu amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn gyda'r data cofrestr meddyg teulu ar gyfer y Bwrdeistref Sirol Conwy

Ffynonellau: amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn, ONS; cyfrifon cofrestrau meddyg teulu, GIG

	Cyfanswm poblogaeth	
Amcangyfrif poblogaeth canol blwyddyn (30 Mehefin 2018)	117,200	
Cofrestr meddyg teulu GIG (30 Mehefin 2018)	119,050	
Gwahaniaeth	1,850	1.6%

Pam mae'n wahanol i'r amcangyfrif poblogaeth canol blwyddyn a beth yw cyfyngiadau'r data hwn?

Mae hwn yn gyfrif o unigolion sydd wedi cofrestru gyda meddygfa meddyg teulu. Nid yw'n amcangyfrif poblogaeth.

- Mae ffigyrau poblogaeth preswylwyr yn cynrychioli nifer yr unigolion sy'n byw mewn ardal benodol, ac mae ffigyrau poblogaeth cofrestredig yn rhoi nifer y cleifion sydd wedi eu cofrestru gyda meddygfa meddyg teulu mewn ardal benodol. Gall unigolyn fyw mewn un ardal a chofrestru mewn ardal arall. Ni all unigolion gofrestru mewn dwy ardal ar yr un pryd.
- Gellir tan gyfrif rhai grwpiau oed/rhyw oherwydd nad ydynt wedi cofrestru gyda meddyg lleol.
 - Dynion ifanc, sengl yw'r rhai mwyaf tebygol i gael eu tan gyfrif oherwydd eu bod yn llai tebygol o gofrestru gyda meddyg teulu.
 - Gellir tan gyfrif babanod newydd eu geni oherwydd efallai nad ydynt wedi cofrestru gyda meddyg teulu eto.
 - Gall unigolion tramor fod wedi'u tan amcangyfrif oherwydd efallai na fyddant yn cofrestru gyda meddyg teulu os nad oes hawl ganddynt gael triniaeth GIG.
- Bydd rhai grwpiau yn cael eu tros gyfrif.
 - Gall cyfrifon cofrestrau meddyg teulu o fyfyrwyr gael eu tros amcangyfrif, oherwydd efallai y byddant wedi cofrestru yng nghyfeiriad eu rhieni yn hytrach na'u cyfeiriad tymor. Bydd y cyfeiriad tymor yn cael ei gyfrif fel y brif breswylfa ar gyfer amcangyfrifon canol blwyddyn, felly efallai na fydd amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn yr ONS a'r cofrestr meddyg teulu yn cyd-fynd.
 - Gellir tros gyfrif grwpiau oedran hŷn - yn enwedig yr hen iawn. Er bod cofnodion presennol yn gywir iawn, efallai nad yw cofrestradau marwolaeth mewn degawdau a fu (pan oedd y broses ar bapur) wedi eu trosglwyddo i'r gofrestr meddyg teulu.
- Gall bob grŵp oedran gael eu tan gyfrif a'u trosgyfrif yn dibynnu a ydynt wedi cofrestru neu ddadgofrestru wrth symud tŷ.

Sut gellir ei ddefnyddio i gyfrif poblogaeth?

Gellir defnyddio data cofrestr meddyg teulu i wirio amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn.

Mae'r cofrestr meddyg teulu yn cofnodi symudiad cleifion. Defnyddir y data i amcangyfrif nifer y mudwyr i mewn ac allan yn ardaloedd gweinyddol y DU, ac mae'n ffynhonnell fawr o ddata mudo mewnol ar gyfer amcangyfrifon canol blwyddyn yr ONS.

Cofrestr etholiadol

Beth ydyw?

Y nifer o bobl sydd wedi eu cofrestru ar y rhestr etholiadol ac felly â hawl i bleidleisio yn unrhyw flwyddyn. Mae'r rhestr etholiadol yn cael ei weinyddu gan Adran Gwasanaethau Etholiadol Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy.

Mae data'r gofrestr etholiadol ar gael gan yr ONS ar gyfer pob ardal awdurdod unedol yng Nghymru. Gall data ar gyfer rhanbarthau etholiadol (wardiau) fod ar gael gan Gyngorau unigol.

Tabl 6.3: cymharu amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn gyda data cofrestr etholiadol Bwrdeistref Sirol Conwy

Ffynonellau: amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn, ONS; ystadegau etholiadol, ONS

	18 oed a throsodd	
Amcangyfrif poblogaeth canol blwyddyn (30 Mehefin 2019)	95,950	
Gofrestr etholiadol (1af Rhagfyr 2019)	91,450	
Gwahaniaeth	-4,450	-4.7%

Pam mae'n wahanol i amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn a beth yw cyfyngiadau'r data hwn?

Mae'r gofrestr etholiadol yn gyfrif o unigolion sydd wedi cofrestru i bleidleisio. Nid yw'n amcangyfrif o'r boblogaeth.

- Mae'r gofrestr etholiadol yn gyfrif poblogaeth yn rhannol
 - Dim ond unigolion sy'n 18 oed neu hŷn (neu'n cyrraedd 18 oed yn y flwyddyn sydd i ddod) ac unigolion sydd â hawl i bleidleisio sy'n cael eu cofrestru.
 - Nid yw plant wedi'u cynnwys ar y rhestr.
 - Nid yw unigolion tramor sydd heb hawl i bleidleisio yn cael eu cofrestru, hyd yn oed os ydynt yn byw yn y DU.
 - Nid yw pawb yn cofrestru i bleidleisio hyd yn oed os oes hawl ganddynt.
 - Mae'r rheolau newydd a gyflwynwyd yn 2015 yn golygu bod unigolion bellach yn gyfrifol am gofrestru eu hunain, yn flaenorol roedd holl bleidleiswyr cymwys mewn cartref yn gallu cael eu cofrestru ar un ffurflen. Roedd hyn wedi achosi gostyngiad yn y niferoedd etholiadol i dros 800,000 ledled Cymru a Lloegr

rhwng 2015 a 2016, yn bennaf ymysg pobl ifanc a rheiny a oedd yn byw mewn tai a rennir.

- Gall y gofrestr etholiadol fod yn or gyfrif - gelwir hyn weithiau yn ‘chwyddiant rhestr’
 - Mae cywirdeb y gofrestr yn dibynnu ar roi gwybod i’r adran cofrestru etholiadol os yw rhywun yn symud neu yn marw neu angen eu dileu o’r gofrestr.
 - Gall myfyrwyr sydd wedi symud o’r Fwrdeistref Sirol i astudio aros ar y rhestr yng nghyfeiriad eu rhieni, ond ar gyfer amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn swyddogol bydd myfyrwyr fel arfer yn cael eu cyfrif yn eu cyfeiriad tymor.
- Mae’r niferodd yn amrywio – mae nifer y bobl ar y gofrestr etholiadol fel arfer yn uwch ym mlynnyddoedd etholiadau cyffredinol.

Sut gellir ei ddefnyddio i gyfrif y boblogaeth?

Gellir defnyddio data’r gofrestr etholiadol i wirio amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn ar gyfer poblogaeth 18 oed a hŷn.

Ffynonellau gweinyddol – y cyfrifiad ysgol

Beth ydyw?

Bydd y data yn dod o Gyfrifiad Ysgol Blynyddol Lefel Disgyblion (PLASC) sy’n cael ei gwblhau ym mis Ionawr bob blwyddyn. Mae’r tabl yn dangos y disgyblion ar gofrestrau ysgol yr awdurdod addysg lleol ar ddyddiad y cyfrifiad ysgol, Ionawr 2020, a bydd eu hoedrannau yn cael eu cyfrifo ar 31 Awst 2019.

Tabl 6.4: cymharu amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn gyda data cyfrifiad ysgol Bwrdeistref Sirol Conwy

Ffynonellau: amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn, ONS cyfrifiad ysgol, Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy

	4-15 oed	
Amcangyfrif poblogaeth canol blwyddyn (30 Mehefin 2018)	14,800	
Cyfrifiad ysgol 2018/19: 4-15 oed at 31 Awst 2018	13,600	
Gwahaniaeth	-1,200	-8.0%

Pam mae’n wahanol i amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn a beth yw cyfyngiadau’r data hwn?

Mae’r cyfrifiad ysgol yn gyfrif o ddisgyblion sydd ar y gofrestr mewn ysgolion sy’n cael eu cynnal gan awdurdodau addysg lleol. Nid yw’n amcangyfrif o’r boblogaeth.

- Mae’r cyfrifiad ysgol yn gyfrif poblogaeth rhannol
 - Mae’n ymwneud â phlant oedran ysgol yn unig (3-18 oed)
 - Hyd yn oed yn y grŵp poblogaeth hwn, mae data ar gyfer rhai grwpiau oedran yn llai cyflawn, wrth i blant ddechrau neu adael ysgol ffurfiol. Dim ond data ar

gyfer unigolion 4-15 oed y dylid ei ddefnyddio wrth gymharu ag amcangyfrifon poblogaeth swyddogol canol blwyddyn.

- Nid yw pob plentyn yn cael eu cynnwys yn y cyfrifiad ysgol
 - Mae'n cynnwys gwybodaeth gan ysgolion awdurdodau lleol yn unig, ac nid yw'n cyfrif disgyblion mewn ysgolion annibynnol neu breifat neu unigolion sy'n cael eu haddysgu gartref.
 - Dim ond plant sy'n cael eu haddysgu yn y Fwrdeistref Sirol sy'n cael eu cyfrif. Efallai na fydd yn bosibl cael gwybodaeth am unigolion sy'n teithio i ysgolion mewn awdurdodau cyfagos. Bydd hefyd yn cyfrif rhai plant sy'n byw y tu allan i'r Fwrdeistref Sirol ond yn cael eu haddysgu mewn ysgol ym Mwrdeistref Sirol Conwy.

Sut gellir ei ddefnyddio i gyfrif y boblogaeth

Gellir defnyddio data cyfrifiad ysgol i wirio amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn ar gyfer y boblogaeth rhwng 4 ac 15 oed.

Ffynonellau data

Amcangyfrifon poblogaeth

Canllaw gan Swyddfa Ystadegau Gwladol (ONS) ar y fethodoleg sy'n cael ei ddefnyddio i greu amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn.

<https://cy.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/populationestimates/topicspecificmethodology>

Gellir dod o hyd i ddata amcangyfrifon canol blwyddyn (gan gynnwys cydrannau newid data canol blwyddyn) ar wefan ONS

<https://cy.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/populationestimates>

neu ar gronfa ddata Ystadegau Cymru Llywodraeth Cymru

<https://statscymru.llyw.cymru/Catalogue/Population-and-Migration/Population/Estimates/Local-Authority>

Cyfrifiad poblogaeth

Mae gwybodaeth am Gyfrifiad y Boblogaeth ar gael yma:

<https://cy.ons.gov.uk/census>

Cydrannau newid yn y boblogaeth

Mae data genedigaethau ar gael yma:

<http://cy.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/birthsdeathsandmarriages/livebirths>

Mae data marwolaethau ar gael yma:

<http://cy.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/birthsdeathsandmarriages/deaths>

Mae mwy o wybodaeth am fudo ar gael ar wefan ONS

<https://cy.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/migrationwithintheuk>

<https://cy.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/internationalmigration>

Amcanestyniadau poblogaeth

Mae data am ragamcaniad poblogaeth ar gyfer awdurdodau unedol yng Nghymru ar gael ar wefan Llywodraeth Cymru :

<https://statscymru.llyw.cymru/Catalogue/Population-and-Migration/Population/Projections>

Amcangyfrifon poblogaeth ardaloedd bychain

Mwy o wybodaeth am amcangyfrifon poblogaeth rhanbarth etholiadol (ward) ac ardaloedd bychain eraill:

<http://cy.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/populationestimates/bulletins/annualsmallareapopulationestimates/previousReleases>

Atodiad 1.1 – amllder poblogaeth ar gyfer dosbarthau etholiadol (wardiau), 2019

Ffynonellau: amcangyfrifon poblogaeth ardaloedd bychain arbrofol ONS; Uned Ymchwil a Gwybodaeth Gorfforaethol, CBSC

	Arwynebedd (ha)	Pob. 2019	Personnau / hectar	Newid 2009-2019
Bwrdeistref Sirol Conwy	113,000	117,200	1.0	0.0
Abergele Pensarn	250	2,550	10.8	0.3
Bae Cinmel	450	6,050	12.8	0.0
Betws-y-Coed	9,650	1,150	0.1	0.0
Betws yn Rhos	9,150	2,150	0.2	0.0
Bryn	950	1,900	2.0	0.0
Caerhun	7,600	2,050	0.3	0.0
Capelulo	500	1,400	2.7	-0.1
Colwyn	150	4,250	24.6	-1.8
Conwy	600	5,100	8.3	1.5
Craig-y-Don	300	3,450	12.1	-0.2
Crwst	400	2,100	5.2	0.2
Deganwy	250	4,900	18.3	3.7
Eglwysbach	5,350	1,500	0.3	0.0
Eirias	200	3,200	14.6	-1.8
Gele	1,250	4,750	3.7	0.1
Glyn	300	4,100	14.3	-0.6
Gogarth	550	3,550	6.7	-0.5
Gower	150	1,100	8.9	-0.3
Llandrillo yn Rhos	300	7,400	24.1	-0.4
Llanddulas	500	1,650	3.2	0.1
Llangernyw	12,400	1,400	0.1	0.0
Llansanffraid	1,750	2,250	1.3	0.0
Llansannan	12,600	1,950	0.2	0.0
Llysfaen	550	2,800	5.0	0.0
Marl	250	4,700	19.4	4.1
Mochdre	300	2,000	7.1	0.3
Mostyn	100	3,800	30.8	2.0
Pandy	800	1,850	2.3	0.0
Pant-yr-afon/Penmaenan	1,000	2,650	2.6	0.0
Penrhyn	750	4,800	6.2	0.0
Pensarn	300	3,100	10.8	0.8
Pentre Mawr	150	3,550	21.7	0.1
Rhiw	500	6,500	13.2	0.0
Trefriw	5,300	1,300	0.2	0.0
Tudno	200	5,050	23.6	0.6
Tywyn	550	2,300	4.1	-0.2
Uwch Conwy	23,650	1,450	0.1	0.0
Uwchaled	12,900	1,450	0.1	0.0

Mae pob ffigwr yn y tabl wedi eu talgrynnu i'r 50 agosaf. Efallai na fydd niferoedd yn gwneud cyfanswm oherwydd talgrynnu.

Atodiad 1.2 – cyfanswm poblogaeth ar gyfer dosbarthau etholiadol (wardiau), 2009-19

Ffynhonnell: amcangyfrifon poblogaeth ardaloedd bychain arbrofol ONS

	2009	2014	2017	2018	2019	Newid 2009-19	Newid 2018-19
Bwrdeistref Sirol Conwy	114,600	116,400	116,850	117,200	117,200	2.3%	0.0%
Abergele Pensarn	2,450	2,550	2,500	2,500	2,550	3.1%	1.3%
Bae Cinmel	6,050	6,150	6,100	6,050	6,050	-0.3%	-0.6%
Betws-y-Coed	1,300	1,200	1,150	1,150	1,150	-9.9%	-0.1%
Betws yn Rhos	2,150	2,150	2,150	2,150	2,150	1.4%	0.1%
Bryn	1,850	1,850	1,900	1,900	1,900	2.2%	0.6%
Caerhun	2,000	1,950	2,050	2,050	2,050	2.1%	-0.7%
Capelulo	1,400	1,500	1,350	1,400	1,400	-3.2%	-0.6%
Colwyn	4,550	4,500	4,100	4,200	4,250	-7.0%	0.7%
Conwy	4,150	4,000	5,050	5,000	5,100	22.7%	1.1%
Craig-y-Don	3,550	3,400	3,500	3,500	3,450	-1.5%	-1.3%
Crwst	2,050	2,150	2,150	2,100	2,100	3.0%	0.3%
Deganwy	3,900	3,950	4,800	4,900	4,900	25.2%	0.0%
Eglwysbach	1,500	1,600	1,500	1,500	1,500	0.9%	-0.5%
Eirias	3,600	3,550	3,100	3,200	3,200	-10.8%	0.4%
Gele	4,600	4,700	4,650	4,700	4,750	4.1%	1.4%
Glyn	4,300	4,500	4,200	4,150	4,100	-3.9%	-1.3%
Gogarth	3,800	3,650	3,500	3,550	3,550	-6.4%	-0.8%
Gower	1,150	1,200	1,150	1,150	1,100	-3.1%	-3.4%
Llandrillo yn Rhos	7,550	7,650	7,400	7,400	7,400	-1.8%	0.1%
Llanddulas	1,550	1,600	1,650	1,600	1,650	4.1%	1.3%
Llangernyw	1,450	1,400	1,350	1,400	1,400	-1.2%	1.0%
Llansanffraid	2,250	2,300	2,250	2,250	2,250	0.0%	0.4%
Llansannan	1,900	1,950	2,000	2,000	1,950	1.7%	-1.4%
Llysfaen	2,750	2,800	2,800	2,800	2,800	0.8%	-0.8%
Marl	3,700	4,250	4,700	4,700	4,700	27.2%	0.7%
Mochdre	1,900	2,000	2,000	2,000	2,000	4.8%	-0.8%
Mostyn	3,550	3,750	3,800	3,850	3,800	7.1%	-1.2%
Pandy	1,850	1,900	1,900	1,900	1,850	1.3%	-1.0%
Pant-yr-afon/Penmaenan	2,700	2,850	2,700	2,700	2,650	-1.5%	-1.4%
Penrhyn	4,800	4,850	4,800	4,800	4,800	0.0%	0.1%
Pensarn	2,850	2,950	2,950	3,000	3,100	8.2%	2.1%
Pentre Mawr	3,550	3,550	3,600	3,550	3,550	0.5%	-0.3%
Rhiw	6,500	6,650	6,550	6,450	6,500	0.0%	0.4%
Trefriw	1,250	1,250	1,250	1,300	1,300	2.9%	0.3%
Tudno	4,950	5,000	5,050	5,050	5,050	2.6%	0.2%
Tywyn	2,400	2,400	2,350	2,300	2,300	-3.9%	-0.1%
Uwch Conwy	1,450	1,450	1,400	1,400	1,450	-1.4%	1.1%
Uwchaled	1,400	1,350	1,400	1,400	1,450	0.1%	1.4%

Mae pob ffigwr yn y tabl wedi eu talgrynnu i'r 50 agosaf. Efallai na fydd niferoedd yn gwneud cyfanswm oherwydd talgrynnu.

Atodiad 1.3a – strwythur poblogaeth ar gyfer dosbarthau etholiadol (wardiau), 2019

Ffynhonnell: amcangyfrifon poblogaeth ardaloedd bychain arbrofol ONS

	Nifer						Gwryw	Benyw
	Pawb	0-15	16-29	30-44	45-64	65+		
Bwrdeistref Sirol Conwy	117,200	19,000	15,200	17,300	33,000	32,750	57,150	60,050
Abergele Pensarn	2,550	400	250	350	700	850	1,300	1,250
Bae Cinmel	6,050	1,050	800	850	1,700	1,650	3,000	3,050
Betws-y-Coed	1,150	150	150	150	400	300	600	550
Betws yn Rhos	2,150	300	250	300	700	600	1,050	1,100
Bryn	1,900	300	300	300	550	400	950	950
Caerhun	2,050	300	250	250	650	600	1,000	1,050
Capelulo	1,400	200	150	200	400	400	650	700
Colwyn	4,250	900	550	700	1,150	900	2,100	2,100
Conwy	5,100	900	650	750	1,550	1,200	2,450	2,650
Craig-y-Don	3,450	400	400	450	850	1,350	1,700	1,800
Crwst	2,100	350	300	300	550	600	1,050	1,050
Deganwy	4,900	650	500	650	1,350	1,700	2,450	2,450
Eglwysbach	1,500	250	200	200	500	400	750	750
Eirias	3,200	600	500	500	800	800	1,600	1,600
Gele	4,750	650	550	550	1,300	1,750	2,250	2,550
Glyn	4,100	900	650	750	1,150	700	2,000	2,100
Gogarth	3,550	400	400	500	1,050	1,150	1,750	1,800
Gower	1,100	250	150	200	300	200	550	600
Llandrillo yn Rhos	7,400	950	750	1,000	1,950	2,750	3,450	3,950
Llanddulas	1,650	250	150	200	500	500	800	800
Llangernyw	1,400	250	150	150	450	350	700	700
Llansanffraid	2,250	350	300	300	650	650	1,050	1,200
Llansannan	1,950	300	300	250	650	450	1,050	900
Llysaen	2,800	650	500	500	750	400	1,350	1,450
Marl	4,700	850	600	800	1,300	1,200	2,300	2,450
Mochdre	2,000	450	250	400	500	400	950	1,050
Mostyn	3,800	600	550	650	1,100	900	1,800	2,000
Pandy	1,850	300	200	300	600	500	900	950
Pant-yr-afon/Penmaenan	2,650	400	400	500	800	600	1,300	1,350
Penrhyn	4,800	700	600	600	1,350	1,600	2,350	2,500
Pensarn	3,100	650	500	550	800	600	1,500	1,600
Pentre Mawr	3,550	550	400	500	850	1,250	1,650	1,950
Rhiw	6,500	1,000	850	900	1,850	1,900	3,200	3,300
Trefriw	1,300	200	150	200	400	350	650	600
Tudno	5,050	900	850	750	1,400	1,150	2,400	2,650
Tywyn	2,300	300	300	300	650	800	1,100	1,250
Uwch Conwy	1,450	200	200	200	450	350	700	700
Uwchaled	1,450	200	200	250	450	350	700	750

Mae pob ffigwr yn y tabl wedi eu talgrynnu i'r 50 agosaf. Efallai na fydd niferoedd yn gwneud cyfanswm oherwydd talgrynnu.

Atodiad 1.3b – strwythur poblogaeth ar gyfer dosbarthau etholiadol (wardiau), 2019

Ffynhonnell: amcangyfrifon poblogaeth ardaloedd bychain arbrofol ONS

	Pob oedran	Fel canran cyfanswm poblogaeth						
		0-15	16-29	30-44	45-64	65+	Gwryw	Benyw
Bwrdeistref Sirol Conwy	117,200	16.2%	13.0%	14.7%	28.1%	27.9%	48.8%	51.2%
Abergele Pensarn	2,550	15.2%	10.5%	13.8%	26.7%	33.8%	51.3%	48.7%
Bae Cinmel	6,050	17.5%	12.9%	14.3%	28.2%	27.1%	49.4%	50.6%
Betws-y-Coed	1,150	13.9%	12.2%	11.6%	35.6%	26.7%	50.6%	49.4%
Betws yn Rhos	2,150	14.5%	12.4%	13.6%	32.2%	27.3%	49.5%	50.5%
Bryn	1,900	16.9%	16.9%	15.3%	29.6%	21.4%	50.3%	49.7%
Caerhun	2,050	15.3%	11.2%	12.2%	31.6%	29.7%	47.9%	52.1%
Capelulo	1,400	14.8%	11.5%	15.3%	29.6%	28.9%	48.9%	51.1%
Colwyn	4,250	21.2%	13.4%	16.8%	27.1%	21.5%	50.1%	49.9%
Conwy	5,100	17.8%	12.6%	15.2%	30.4%	24.0%	48.2%	51.8%
Craig-y-Don	3,450	11.7%	11.1%	12.8%	25.1%	39.4%	48.3%	51.7%
Crwst	2,100	16.9%	13.6%	14.8%	25.8%	28.9%	49.7%	50.3%
Deganwy	4,900	13.5%	10.5%	13.5%	27.3%	35.1%	50.3%	49.7%
Eglwysbach	1,500	15.0%	11.8%	13.0%	32.4%	27.8%	50.3%	49.7%
Eirias	3,200	18.3%	14.9%	15.6%	25.6%	25.7%	50.2%	49.8%
Gele	4,750	13.5%	11.7%	11.3%	27.0%	36.6%	46.9%	53.1%
Glyn	4,100	21.6%	15.3%	18.3%	27.4%	17.4%	48.9%	51.1%
Gogarth	3,550	10.8%	11.9%	14.7%	29.9%	32.7%	49.8%	50.2%
Gower	1,100	21.2%	15.5%	17.1%	27.9%	18.2%	48.1%	51.9%
Llandrillo yn Rhos	7,400	12.6%	10.2%	13.5%	26.3%	37.4%	46.7%	53.3%
Llanddulas	1,650	15.5%	10.4%	13.2%	30.7%	30.3%	50.0%	50.0%
Llangernyw	1,400	18.1%	12.0%	12.3%	32.0%	25.6%	50.1%	49.9%
Llansanffraid	2,250	15.0%	13.4%	13.9%	28.8%	29.0%	47.1%	52.9%
Llansannan	1,950	15.2%	15.9%	13.2%	32.8%	22.9%	52.9%	47.1%
Llysfaen	2,800	23.3%	18.2%	17.3%	26.9%	14.3%	48.5%	51.5%
Marl	4,700	18.1%	12.8%	16.7%	27.2%	25.1%	48.6%	51.4%
Mochdre	2,000	21.6%	13.1%	19.8%	25.5%	20.1%	47.2%	52.8%
Mostyn	3,800	16.3%	13.9%	17.2%	29.0%	23.6%	47.6%	52.4%
Pandy	1,850	16.1%	11.3%	15.4%	30.9%	26.4%	49.5%	50.5%
Pant-yr-afon/Penmaenan	2,650	15.7%	14.5%	18.5%	29.0%	22.2%	48.9%	51.1%
Penrhyn	4,800	14.4%	12.6%	12.6%	27.7%	32.8%	48.6%	51.4%
Pensarn	3,100	20.4%	17.0%	17.7%	26.0%	18.8%	48.6%	51.4%
Pentre Mawr	3,550	15.6%	11.7%	13.8%	23.2%	35.8%	45.8%	54.2%
Rhiw	6,500	15.4%	12.8%	13.9%	28.3%	29.6%	49.2%	50.8%
Trefriw	1,300	15.2%	12.4%	14.2%	31.1%	27.2%	52.2%	47.8%
Tudno	5,050	17.3%	16.5%	15.1%	28.0%	23.1%	47.5%	52.5%
Tywyn	2,300	13.9%	11.9%	13.1%	27.6%	33.6%	47.2%	52.8%
Uwch Conwy	1,450	15.1%	12.9%	15.0%	33.0%	24.1%	50.1%	49.9%
Uwchaled	1,450	15.3%	12.3%	15.8%	31.3%	25.2%	47.6%	52.4%

Atodiad 2.1 – amllder poblogaeth ar gyfer ardaloedd cynghorau cymuned, 2019

Ffynonellau: amcangyfrifon poblogaeth ardaloedd bychain arbrofol ONS; Uned Ymchwil a Gwybodaeth Gorfforaethol, CBSC

	Arwynebedd (ha)	Pob. 2019	Personnau / hectar	Newid 2009-2019
Bwrdeistref Sirol Conwy	113,000	117,200	1.0	0.0
Abergele	1,650	10,850	6.5	0.2
Bae Colwyn	800	10,600	13.6	-0.2
Betws-y-Coed	1,800	550	0.3	0.0
Betws yn Rhos	4,900	1,050	0.2	0.0
Bro Garmon	5,450	650	0.1	0.0
Bro Machno	5,450	600	0.1	0.0
Caerhun	5,650	1,300	0.2	0.0
Capel Curig	7,850	200	0.0	0.0
Cerrigydrudion	6,450	750	0.1	0.0
Conwy	1,400	17,750	12.6	2.2
Dolgarrog	1,550	450	0.3	0.0
Dolwyddelan	5,900	450	0.1	0.0
Eglwysbach	3,400	900	0.3	0.0
Hen Golwyn	400	7,400	18.9	-1.8
Henryd	1,900	750	0.4	0.0
Llandrillo yn Rhos	300	7,400	24.0	-0.4
Llandudno	1,950	20,700	10.7	0.0
Llanddoded a Maenan	1,950	600	0.3	0.0
Llanddulas a Rhyd-y-foel	500	1,650	3.2	0.1
Llanfairfechan	1,800	3,750	2.1	0.0
Llanfairtalhaearn	4,250	1,100	0.3	0.0
Llanfihangel Glyn Myfyr	2,350	200	0.1	0.0
Llangernyw	7,000	1,050	0.2	0.0
Llangwm	4,100	500	0.1	0.0
Llanefydd	3,100	600	0.2	0.0
Llanrwst	500	3,200	6.1	0.0
Llansanffraid Glan Conwy	1,750	2,250	1.3	0.0
Llansannan	9,550	1,350	0.1	0.0
Llysfaen	550	2,800	5.0	0.0
Mochdre	250	2,000	7.6	0.4
Penmaenmawr	1,500	4,050	2.7	-0.1
Pentrefoelas	5,400	350	0.1	0.0
Trefriw	3,750	800	0.2	0.0
Tywyn a Bae Cinnel	1,050	8,350	8.0	-0.1
Ysbyty Ifan	6,800	200	0.0	0.0

Mae pob ffigwr yn y tabl wedi eu talgrynnu i'r 50 agosaf. Efallai na fydd niferoedd yn gwneud cyfanswm oherwydd talgrynnu.

Atodiad 2.2 – cyfanswm poblogaeth ar gyfer ardaloedd cynghorau cymuned, 2009-19

Ffynhonnell: amcangyfrifon poblogaeth ardaloedd bychain arbrofol ONS

	2009	2014	2017	2018	2019	Newid 2009-19	Newid 2018-19
Bwrdeistref Sirol Conwy	114,600	116,400	116,850	117,200	117,200	2.3%	0.0%
Abergele	10,600	10,750	10,750	10,800	10,850	2.7%	0.8%
Bae Colwyn	10,750	11,200	10,750	10,650	10,600	-1.6%	-0.3%
Betws-y-Coed	600	550	550	550	550	-13.5%	-0.1%
Betws yn Rhos	1,050	1,050	1,050	1,050	1,050	3.9%	0.1%
Bro Garmon	650	650	600	650	650	0.0%	1.1%
Bro Machno	600	600	600	600	600	-1.7%	1.1%
Caerhun	1,250	1,250	1,300	1,350	1,300	5.0%	-0.7%
Capel Curig	250	200	200	200	200	-21.3%	-0.1%
Cerrigydrudion	700	700	750	750	750	8.5%	1.4%
Conwy	14,600	15,150	17,550	17,600	17,750	21.7%	0.9%
Dolgarrog	400	450	450	450	450	18.4%	0.3%
Dolwyddelan	450	450	450	450	450	1.3%	-0.1%
Eglwysbach	900	1,000	900	950	900	2.2%	-0.5%
Hen Golwyn	8,100	8,050	7,200	7,400	7,400	-8.7%	0.6%
Henryd	750	700	750	750	750	-2.6%	-0.7%
Llandrillo yn Rhos	7,550	7,650	7,400	7,400	7,400	-1.8%	0.1%
Llandudno	20,600	20,700	20,650	20,800	20,700	0.4%	-0.5%
Llanddoded a Maenan	600	650	600	600	600	-1.0%	-0.5%
Llanddulas a Rhyd-y-foel	1,550	1,600	1,650	1,600	1,650	4.1%	1.3%
Llanfairfechan	3,700	3,700	3,800	3,750	3,750	1.7%	-0.2%
Llanfairtalhaearn	1,100	1,100	1,050	1,100	1,100	-1.0%	0.1%
Llanfihangel Glyn Myfyr	200	200	200	200	200	-5.2%	1.4%
Llangernyw	1,050	1,050	1,050	1,050	1,050	0.2%	1.0%
Llangwm	550	450	500	450	500	-8.8%	1.4%
Llanefydd	600	600	600	600	600	2.9%	-1.4%
Llanrwst	3,200	3,350	3,300	3,250	3,200	0.8%	-1.0%
Llansanffraid Glan Conwy	2,250	2,300	2,250	2,250	2,250	0.0%	0.4%
Llansannan	1,350	1,350	1,400	1,400	1,350	1.2%	-1.4%
Llysfaen	2,750	2,800	2,800	2,800	2,800	0.8%	-0.8%
Mochdre	1,900	2,000	2,000	2,000	2,000	4.8%	-0.8%
Penmaenmawr	4,150	4,350	4,050	4,100	4,050	-2.1%	-1.1%
Pentrefoelas	350	350	350	350	350	-5.1%	1.0%
Trefriw	850	800	800	800	800	-4.3%	0.3%
Tywyn a Bae Cinnel	8,450	8,550	8,450	8,400	8,350	-1.3%	-0.5%
Ysbyty Ifan	200	200	200	200	200	-4.7%	1.1%

Mae pob ffigwr yn y tabl wedi eu talgrynnu i'r 50 agosaf. Efallai na fydd niferoedd yn gwneud cyfanswm oherwydd talgrynnu.

Atodiad 2.3a – strwythur poblogaeth ar gyfer ardaloedd cynghorau cymuned, 2019

Ffynhonnell: amcangyfrifon poblogaeth ardaloedd bychain arbrofol ONS

	Nifer							Gwryw	Benyw
	Pob oedran	0-15	16-29	30-44	45-64	65+			
Bwrdeistref Sirol Conwy	117,200	19,000	15,200	17,300	33,000	32,750	57,150	60,050	
Abergele	10,850	1,600	1,250	1,400	2,800	3,850	5,150	5,700	
Bae Colwyn	10,600	1,900	1,450	1,650	2,950	2,650	5,200	5,400	
Betws-y-Coed	550	50	50	50	200	150	250	250	
Betws yn Rhos	1,050	150	150	150	350	300	550	550	
Bro Garmon	650	100	100	100	200	150	300	300	
Bro Machno	600	100	100	100	200	150	300	300	
Caerhun	1,300	200	150	150	400	400	650	700	
Capel Curig	200	50	0	0	50	50	100	100	
Cerrigydrudion	750	100	100	100	250	200	350	400	
Conwy	17,750	3,050	2,300	2,750	4,950	4,700	8,700	9,050	
Dolgarrog	450	50	50	50	150	150	250	200	
Dolwyddelan	450	50	50	50	150	100	200	200	
Eglwysbach	900	150	100	100	300	250	450	450	
Hen Golwyn	7,400	1,500	1,050	1,200	1,950	1,750	3,700	3,700	
Henryd	750	100	100	100	250	200	350	400	
Llandrillo yn Rhos	7,400	950	750	1,000	1,950	2,750	3,450	3,950	
Llandudno	20,700	3,000	2,750	3,000	5,800	6,150	10,000	10,700	
Llanddoged a Maenan	600	100	50	100	200	150	300	300	
Llanddulas a Rhyd-y-foel	1,650	250	150	200	500	500	800	800	
Llanfairfechan	3,750	600	550	600	1,150	900	1,900	1,900	
Llanfairtalhaearn	1,100	150	150	150	350	300	550	550	
Llanfihangel Glyn Myfyr	200	50	0	50	50	50	100	100	
Llangernyw	1,050	200	150	150	350	250	550	550	
Llangwm	500	50	50	100	150	100	250	250	
Llanefydd	600	100	100	100	200	150	300	300	
Llanrwst	3,200	600	450	500	850	800	1,600	1,650	
Llansanffraid Glan Conwy	2,250	350	300	300	650	650	1,050	1,200	
Llansannan	1,350	200	200	200	450	300	700	650	
Llysaen	2,800	650	500	500	750	400	1,350	1,450	
Mochdre	2,000	450	250	400	500	400	950	1,050	
Penmaenmawr	4,050	600	550	700	1,200	1,000	2,000	2,050	
Pentrefoelas	350	50	50	50	100	100	200	150	
Trefriw	800	100	100	100	250	200	450	400	
Tywyn a Bae Cinmel	8,350	1,400	1,050	1,150	2,350	2,400	4,100	4,300	
Ysbyty Ifan	200	50	0	50	50	50	100	100	

Mae pob ffigwr yn y tabl wedi eu talgrynnu i'r 50 agosaf. Efallai na fydd niferoedd yn gwneud cyfanswm oherwydd talgrynnu.

Atodiad 2.3b – strwythur poblogaeth ar gyfer ardaloedd cynghorau cymuned, 2019

Ffynhonnell: amcangyfrifon poblogaeth ardaloedd bychain arbrofol ONS

	Pob oedran	Fel canran cyfanswm poblogaeth						
		0-15	16-29	30-44	45-64	65+	Gwryw	Benyw
Bwrdeistref Sirol Conwy	117,200	16.2%	13.0%	14.7%	28.1%	27.9%	48.8%	51.2%
Abergele	10,850	14.6%	11.4%	12.7%	25.7%	35.6%	47.6%	52.4%
Bae Colwyn	10,600	17.8%	13.7%	15.6%	27.9%	24.9%	49.1%	50.9%
Betws-y-Coed	550	13.9%	12.2%	11.6%	35.6%	26.7%	50.6%	49.4%
Betws yn Rhos	1,050	14.5%	12.4%	13.6%	32.2%	27.3%	49.5%	50.5%
Bro Garmon	650	15.1%	12.9%	15.0%	33.0%	24.1%	50.1%	49.9%
Bro Machno	600	15.1%	12.9%	15.0%	33.0%	24.1%	50.1%	49.9%
Caerhun	1,300	15.3%	11.2%	12.2%	31.6%	29.7%	47.9%	52.1%
Capel Curig	200	13.9%	12.2%	11.6%	35.6%	26.7%	50.6%	49.4%
Cerrigydrudion	750	15.3%	12.3%	15.8%	31.3%	25.2%	47.6%	52.4%
Conwy	17,750	17.2%	12.9%	15.6%	28.0%	26.4%	49.0%	51.0%
Dolgarrog	450	15.2%	12.4%	14.2%	31.1%	27.2%	52.2%	47.8%
Dolwyddelan	450	13.9%	12.2%	11.6%	35.6%	26.7%	50.6%	49.4%
Eglwysbach	900	15.0%	11.8%	13.0%	32.4%	27.8%	50.3%	49.7%
Hen Golwyn	7,400	20.0%	14.0%	16.3%	26.4%	23.3%	50.1%	49.9%
Henryd	750	15.3%	11.2%	12.2%	31.6%	29.7%	47.9%	52.1%
Llandrillo yn Rhos	7,400	12.6%	10.2%	13.5%	26.3%	37.4%	46.7%	53.3%
Llandudno	20,700	14.4%	13.4%	14.4%	27.9%	29.8%	48.3%	51.7%
Llanddoded a Maenan	600	15.0%	11.8%	13.0%	32.4%	27.8%	50.3%	49.7%
Llanddulas a Rhyd-y-foel	1,650	15.5%	10.4%	13.2%	30.7%	30.3%	50.0%	50.0%
Llanfairfechan	3,750	16.5%	14.1%	15.3%	30.2%	23.8%	49.9%	50.1%
Llanfairtalhaearn	1,100	14.5%	12.4%	13.6%	32.2%	27.3%	49.5%	50.5%
Llanfihangel Glyn Myfyr	200	15.3%	12.3%	15.8%	31.3%	25.2%	47.6%	52.4%
Llangernyw	1,050	18.1%	12.0%	12.3%	32.0%	25.6%	50.1%	49.9%
Llangwm	500	15.3%	12.3%	15.8%	31.3%	25.2%	47.6%	52.4%
Llanefydd	600	15.2%	15.9%	13.2%	32.8%	22.9%	52.9%	47.1%
Llanrwst	3,200	18.4%	14.3%	15.6%	26.6%	25.2%	49.1%	50.9%
Llansanffraid Glan Conwy	2,250	15.0%	13.4%	13.9%	28.8%	29.0%	47.1%	52.9%
Llansannan	1,350	15.2%	15.9%	13.2%	32.8%	22.9%	52.9%	47.1%
Llysfaen	2,800	23.3%	18.2%	17.3%	26.9%	14.3%	48.5%	51.5%
Mochdre	2,000	21.6%	13.1%	19.8%	25.5%	20.1%	47.2%	52.8%
Penmaenmawr	4,050	15.4%	13.5%	17.4%	29.2%	24.5%	48.9%	51.1%
Pentrefoelas	350	18.1%	12.0%	12.3%	32.0%	25.6%	50.1%	49.9%
Trefriw	800	15.2%	12.4%	14.2%	31.1%	27.2%	52.2%	47.8%
Tywyn a Bae Cinnel	8,350	16.5%	12.6%	14.0%	28.0%	28.9%	48.8%	51.2%
Ysbyty Ifan	200	15.1%	12.9%	15.0%	33.0%	24.1%	50.1%	49.9%

Atodiad 3.1 – cyfanwsm poblogaeth ar gyfer is-ardaloedd strategol ac ardaloedd cymharol, 2009-2019

Ffynhonnell: Ffynhonnell: amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn, ONS; amcangyfrifon poblogaeth ardaloedd bychain arbrol, ONS

	2009	2014	2017	2018	2019	Newid 2009-19	Newid 2018-19
Bwrdeistref Sirol Conwy	114,600	116,400	116,850	117,200	117,200	2.3%	0.0%
Is-ardaloedd strategol							
Gorllewin	25,450	26,200	28,350	28,450	28,550	12.3%	0.4%
Gogledd	20,600	20,700	20,650	20,800	28,450	0.4%	-0.5%
Canol	33,700	34,350	32,850	32,950	22,200	-2.4%	0.0%
Dwyrain	22,050	22,350	22,300	22,250	20,050	0.9%	0.1%
De	12,800	12,850	12,700	12,750	12,950	-0.2%	0.0%
Awdurdodau unedol Gogledd Cymru							
Ynys Môn	69,900	70,150	69,800	69,950	70,050	0.2%	0.1%
Gwynedd	120,350	121,900	123,750	124,200	124,550	3.5%	0.3%
Sir Dinbych	94,450	94,850	95,150	95,350	95,700	1.3%	0.4%
Sir Fflint	152,000	153,800	155,150	155,600	156,100	2.7%	0.3%
Wrecsam	133,300	135,950	135,550	136,150	135,950	2.0%	-0.1%
Rhanbarthau a gwledydd							
Gogledd Orllewin Cymru	399,300	403,300	405,550	406,650	407,500	2.1%	0.2%
Gogledd Dwyrain Cymru	285,300	289,750	290,750	291,700	292,050	2.4%	0.1%
Gogledd Cymru	799,200	809,500	696,300	815,550	816,750	2.2%	0.1%
Cymru	3,038,850	3,092,050	3,125,150	3,138,650	3,152,900	3.8%	0.5%
Prydain Fawr	60,467,150	62,756,250	64,169,400	64,553,900	64,903,150	7.3%	0.5%
Y Deyrnas Unedig	62,260,500	64,596,750	66,040,250	66,435,550	66,796,800	7.3%	0.5%
Etholaethau							
Aberconwy	57,000	59,200	58,950	59,200	59,200	3.8%	-0.1%
Gorllewin Clwyd	75,000	73,500	73,350	73,550	73,500	-2.0%	0.0%
Dyffryn Clwyd	71,800	72,500	72,050	72,150	72,500	1.0%	0.5%

Atodiad 3.2a – strwythur poblogaeth ar gyfer is-ardaloedd strategol ac ardaloedd cymharol, 2019

Ffynhonnell: Ffynhonnell: amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn, ONS; amcangyfrifon poblogaeth ardaloedd bychain arbrofol, ONS

	Nifer							Gwryw	Benyw
	Pob oedran	0-15	16-29	30-44	45-64	65+			
Bwrdeistref Sirol Conwy	117,200	19,000	15,200	17,300	33,000	32,750	57,150	60,050	
Is-ardaloedd strategol									
Gorllewin	28,550	4,750	3,750	4,450	8,150	7,450	13,950	14,600	
Gogledd	20,700	3,000	2,750	3,000	5,800	6,150	10,000	10,700	
Canol	32,950	5,800	4,350	5,100	9,000	8,750	16,050	16,900	
Dwyrain	22,250	3,400	2,750	2,950	6,100	7,050	10,800	11,450	
De	12,750	2,050	1,600	1,800	3,950	3,350	6,350	6,450	
Awdurdodau unedol Gogledd Cymru									
Ynys Môn	70,050	12,050	9,450	10,700	19,500	18,350	34,550	35,500	
Gwynedd	124,550	20,800	24,900	18,700	31,800	28,400	61,800	62,750	
Sir Dinbych	95,700	17,350	13,850	14,550	26,700	23,250	47,150	48,550	
Sir Fflint	156,100	28,950	23,500	27,550	43,050	33,050	76,900	79,200	
Wrecsam	135,950	26,150	20,600	25,200	36,600	27,450	68,450	67,550	
Rhanbarthau a gwledydd									
Gogledd Orllewin Cymru	407,500	69,200	63,400	61,250	111,000	102,700	200,650	206,850	
Gogledd Ddwyrain Cymru	292,050	55,100	44,100	52,750	79,650	60,500	145,350	146,750	
Gogledd Cymru	816,750	143,250	122,650	131,300	223,600	195,950	403,100	413,650	
Cymru	3,152,900	563,850	549,350	547,450	829,900	662,400	1,554,700	1,598,200	
Prydain Fawr	64,903,150	12,301,900	11,260,250	12,544,750	16,736,000	12,060,250	32,045,500	32,857,650	
Y Deyrnas Unedig	66,796,800	12,697,850	11,587,450	12,912,350	17,224,250	12,374,950	32,978,250	33,818,600	
Etholaethau									
Aberconwy	59,200	9,300	7,800	8,850	17,000	16,250	28,900	30,250	
Gorllewin Clwyd	73,500	12,350	9,450	10,650	20,650	20,400	36,050	37,500	
Dyffryn Clwyd	72,500	13,500	10,900	11,250	19,700	17,200	35,450	37,050	

Atodiad 3.2b – strwythur poblogaeth ar gyfer is-ardaloedd strategol ac ardaloedd cymharol, 2019

Ffynhonnell: Ffynhonnell: amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn, ONS; amcangyfrifon poblogaeth ardaloedd bychain arbrofol, ONS

	Pob oedran	Fel canran cyfanswm poblogaeth					Gwryw	Benyw
		0-15	16-29	30-44	45-64	65+		
Bwrdeistref Sirol Conwy	117,200	16.2%	13.0%	14.7%	28.1%	27.9%	48.8%	51.2%
Is-ardaloedd strategol								
Gorllewin	28,550	16.6%	13.1%	15.6%	28.6%	26.1%	48.9%	51.1%
Gogledd	20,700	14.4%	13.4%	14.4%	27.9%	29.8%	48.3%	51.7%
Canol	32,950	17.6%	13.2%	15.5%	27.3%	26.5%	48.7%	51.3%
Dwyrain	22,250	15.4%	12.3%	13.3%	27.5%	31.6%	48.6%	51.4%
De	12,750	16.2%	12.7%	14.0%	30.9%	26.2%	49.6%	50.4%
Awdurdodau unedol Gogledd Cymru								
Ynys Môn	70,050	17.2%	13.5%	15.3%	27.8%	26.2%	49.3%	50.7%
Gwynedd	124,550	16.7%	20.0%	15.0%	25.5%	22.8%	49.6%	50.4%
Sir Dinbych	95,700	18.1%	14.5%	15.2%	27.9%	24.3%	49.3%	50.7%
Sir Fflint	156,100	18.5%	15.0%	17.6%	27.6%	21.2%	49.3%	50.7%
Wrecsam	135,950	19.2%	15.1%	18.5%	26.9%	20.2%	50.3%	49.7%
Rhanbarthau a gwledydd								
Gogledd Orllewin Cymru	407,500	17.0%	15.6%	15.0%	27.2%	25.2%	49.2%	50.8%
Gogledd Ddwyrain Cymru	292,050	18.9%	15.1%	18.1%	27.3%	20.7%	49.8%	50.2%
Gogledd Cymru	816,750	17.5%	15.0%	16.1%	27.4%	24.0%	49.4%	50.6%
Cymru	3,152,900	17.9%	17.4%	17.4%	26.3%	21.0%	49.3%	50.7%
Prydain Fawr	64,903,150	19.0%	17.3%	19.3%	25.8%	18.6%	49.4%	50.6%
Y Deyrnas Unedig	66,796,800	19.0%	17.3%	19.3%	25.8%	18.5%	49.4%	50.6%
Etholaethau								
Aberconwy	59,200	15.7%	13.2%	14.9%	28.7%	27.5%	48.9%	51.1%
Gorllewin Clwyd	73,500	16.8%	12.8%	14.5%	28.1%	27.8%	49.0%	51.0%
Dyffryn Clwyd	72,500	18.6%	15.0%	15.5%	27.2%	23.8%	48.9%	51.1%